

KIR. KÖZJEGYZŐK 6719

KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

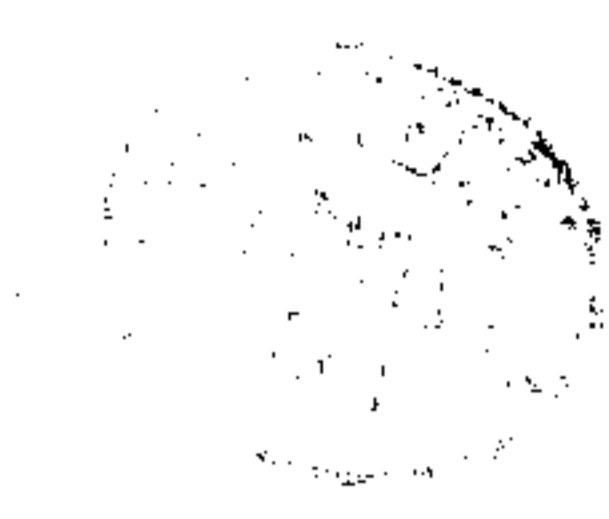
KIADJA

A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1927.

Held irodalmi és nyomdavállalat II., Margit-körút 7. Telefon: T. 273—95.

TÁRGYMUTATÓ.

A „KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE“ 1927. évi XXVI. évfolyamához.

C I K K E K :

	Oldal
Célkitűzés: Fekete László dr.	3
A közjegyzőség intézménye; közjegyzői hivatás.	
A közjegyzőség és az ujjáépítés: <i>Pesthy Pál dr.</i>	1
A közjegyzőség reformja: <i>Holitszer Szigfrid dr.</i>	5
A kir. közjegyzőség fejlesztése: <i>Horthy István dr.</i>	272
Válasz Dr. Horthy Istvánnak „A kir. közjegyzőség fejlesztése című cikkére: <i>Galánffy János dr.</i>	324
Az igazi közjegyzői hivatás: <i>Horthy István dr.</i>	374
Közjegyzők—közjegyzőhelyettesek: <i>Cseh Jenő dr.</i>	106
A valódi közjegyzőhelyettesek sérelmei: <i>Mándi András dr.</i>	328
Közjegyzői nyugdíj.	
A közjegyzői nyugdíjügy: <i>Galánffy János dr.</i>	137
Kir. közjegyzők háza: <i>Kepes János dr.</i>	361
Közjegyzői nyugdíj: <i>Teőke Béla dr.</i>	426
Okirati kényszer.	
Törvényjavaslat az okirati kényszerről	10
A javaslat indokolása	15
A királyi közjegyzői kamarák felterjesztése a javaslatához	26

Oldal

Örökösödési eljárás.

Az örökösödési eljárási törvény novellája	49
Törvényjavaslat az örökösödési eljárásról alkotott 1894: XVI. t.-c. módosításáról	50
A miniszteri javaslat indokolása	58
A képviselőház igazságügyi bizottságának jelentése „Az örökösödési eljárásról alkotott 1894. XVI. t.-c. módosításáról“ szóló törvényjavaslat tárgyában	63
Kivonat az Országgyűlési Értesítőből az országgyűlés képviselőházának 1927 február 9-i üléséről	66

Az örökösödési novella végrehajtási utasítása.

Megjegyzések az örökösödési eljárás novellájára vonatkozó végrehajtási utasításhoz : <i>Kovaliczky Elek dr.</i>	148
Megjegyzések az örökösödési eljárás novellájára vonatkozó végrehajtási utasításhoz : <i>Barcs Ernő dr.</i>	188
Válasz Barcs Ernő dr. budapesti kir. közjegyző cikkére az örökösödési eljárás novellájára vonatkozó végrehajtási utasítás tárgyában : <i>Kovaliczky Elek dr.</i>	195
Hagyatéki iktatókönyv : <i>Kepes János dr.</i>	184

Hagyatéki működési körök.

Megjegyzések a hagyatéki működési körök megállapításához : <i>Fekete László dr.</i>	154
Megjegyzések a hagyatéki működési körök megállapításához : <i>Lénárt Dezső dr.</i>	199
Megjegyzések a hagyatéki működési körök megállapításához : <i>Teőke Béla dr.</i>	248

A közjegyző ügygondnokrendelési joga.

A kir. közjegyző ügygondnokrendelési joga : <i>Urbán Zoltán dr.</i>	109
Néhány észrevétel a kir. közjegyző ügygondnokrendelési jogára : <i>Seidler László dr.</i>	201
A kir. közjegyző ügygondnokrendelési joga : <i>Urbán Zoltán dr.</i>	246

Oldal

Különféle tárgyú cikkek.

A cégszerű aláírás hitelesítése : <i>Markó István dr.</i>	213
Adatok az új közjegyzői díjszabáshoz : <i>Kovaliczky Elek dr.</i>	409
A járásbírósnak a közjegyzővel konkuráló hatásköréről : <i>Galánffy János dr.</i>	366
A közjegyzői okirat végrehajthatósága : <i>Kovaliczky Elek dr.</i>	232
A közjegyző szerepe az örökösödési eljárásban : <i>Szemerjay-Petrán Tibor dr.</i>	235
A vakáció után : <i>Dr. B-ő.</i>	265
Bizonyítás közjegyzői okirattal szemben : <i>Kovaliczky Elek dr.</i>	97
Debreczeni vándorgyűlés : <i>Fekete László dr.</i>	225
Házassági szerződés a K. e. 311-10. évből : <i>Kepes János dr.</i>	423
Kivonat az országgyűlés képviselőházának 1927. évi május 3-án tartott ülésének naplójából : — (Az igazságügyminiszter költségvetési beszéde)	204
Lemondás a megnyílt örökségről : <i>Gröber Aladár dr.</i>	177
Reformok az osztrák közjegyzőségben : <i>Kubinyi Elek dr.</i>	239

K Ö Z L E M É N Y E K .

Adó és illeték :

Illetékügyi közlöny	43
Illetékügyi új rendelkezések	218
Jövedelmi adó és a kir. közjegyzők	340
A közjegyző ügygondnokrendelési joga	38
Állami és közmegbízások aránylagos megosztása	430
A Magyarországi kir. közjegyzők országos egyesületének átirata a kamarákhoz az évi statisztikai kimutatásokkal kapcsolatban	159
Árverési csarnok kötelező hatásköre kereskedelmi árveréseknél	429
Cégszerű aláírások hitelesítése	289
Debreczeni vándorgyűlés programja	215
Évi közgyűlések lefolyása : Budapesti kir. közjegyzői kamara	114

	Oldal
Pécsi kir. közjegyzői kamara	332
Debreczeni kir. közjegyzői kamara	389
Magyarországi kir. közjegyzők egylete	116
Magyar jogász és mérnök segélyegyesület	43
Hagyatéki eljárás :	
Eljárás egyházi javadalmat élvező főpapok hagyatékában	295
Hagyatéki ügykönyv	253, 292
Kiskoru örökös gyámja örökösödési bizonyítványt kér	243
Osztálykivonatok száma	295
Havi óváskimutatások	291, 339
Kihirdetett törvények	216, 297
Közjegyzői címtábla	160
Közjegyzői felsőházi tagok	36, 214, 250
Közjegyzőhelyettesek felmondási ideje	423
Közjegyzői biztosíték	40, 87, 429
Közjegyzői díjak :	
A közjegyzők díjáról szóló rendelet értelmezése	289
Az új közjegyzői díjszabás	40
Díjmegállapítási abuzusok	250, 293, 433
Díjmérséklés	88, 118
Hagyatéktárgyalási-díj alapja	336
Ugyancsak a hagyatéktárgyalási díjakra vonatkozólag	338
Százalékos díjszámítási képletek	96
Közjegyzői szakkönyvtár	27, 119
Közjegyzők, helyettesek és jelöltek névsora	90
Közjegyzők útlevélkiállítási díja	89
Külföldön felhasználható közokiratok :	
Olaszországban	119
Törökországban	218
Különös bírói határozatok	88, 292
Örökéletű cégek	295
Rendeletk	41, 95, 217, 298, 387, 434
Szervezés	114, 118
Szól a fáma	161
Tesz adománygyűjtés	333, 388

Törvényjavaslatok	95, 119, 387
Tudományos pályázat	37

J U D I C A T U R A.

MAGÁNJOG.

Dologi jog.

Elévült zálogjog törlése	341
Elidegenítési és terhelési tilalom	263, 404
Elidegenítési tilalommal terhelt ingatlan eladása	402
Haszonélvező halála és a haszonélvezet megszűnése	403
Hitelbiztosítéki jelzálogjog törlése	258
Idegen ingatlan eladása	398
Ingatlan adásvételi-szerződés kellékei	170
Ingatlan adásvételi szerződéstől visszalépés	348
Ingatlan átruházás	46
Ingatlan elidegenítési jogügylet irásbafoglalása	437, 439
Ingatlanra vonatkozó szóbeli osztályegyezség	121
Jelzáloggal biztosított követelés valorizációja	262, 439
Kézizálog	450
Tulajdonközösség megszüntetése	44, 171, 399
Tulajdonközösség megszüntetése bontóperben álló házaspár között	452
Tulajdonközösség megszüntetési perbe vonása jelzáloghitelezőknek	341
Tulajdonközösség megszüntetési per költségei	167
Valorizáció s ingatlanvételárhátralék telekkönyvi törlése	401
Vevő jogai, ha tudott a bekebelezés akadályáról	391
Zálogjogi előjegyzés csehszlovák telekkönyvi kivonat alapján	402

Kötelmi jog.

Ajándékozás hatálytalanítása a megajándékozott örökösének hálátlansága miatt	449
--	-----

	Oldal
Ajándékozási szerződés hatálytalansága	173
Ajándékozás megtámadása	401
Ajándékozás megtámadásának kizárása	302
Birói letétbehelyezés valorisatiós szempontból	453
Birói letét helyett pénzügyi elhelyezés	401
Egyezség megtámadása tévedés címén	398
Elállás szerződéstől	261
Elévülési határidők praclusivitása	451
Elővásárlási jog	262
Fizetés elszámolás kamatra és tőkére	356
Foglaló	260
Gazdasági lehetetlenülés	452
Haszonbérleti szerződés	400
Házasságközvetítői díj birói uton nem érvényesíthető	391
Illetéktelen befolyásolás	447
Ingatlan adásvétel bontó feltételének irásbafoglalása	434
Kamat 120, 128, 132, 169, 171, 399, 442	442
Készpénzkölcsön valorisatiója	172
Külföldi pénzügyben adott kölcsön	441
Megajándékozott ellen igénye hitelezőnek	307
Szavatosság ingatlan elperléséért	306

Családi jog.

Ajándék házastársak elválásának előmozdítása végett	454
Ajándékozás mással házasságban élő fél és jegyese közt	444
Bontás esetére kötött vagyoni szerződés érvényessége	163
Családjogi viszonyból eredő követelések valorisatiója	126
Hitbér	46
Hozomány	46, 402
Közszellem	351
Tartás	129
Durva hálátlanság esetén ajándékvisszakövetelés a házasság fennállása alatt	438
Főszerzői jog	304
Házassági életközösség megszüntetése közös megegyezéssel	394
Házastársak közti ajándékozás hatálytalansága kölcsönös vét- kesség esetén	449

	Oldal
Közjegyzői meghatalmazás hiánya házastársak között	169, 260
Közjegyzői meghatalmazás nem kell házastársak közös gaz- dálkodásánál	351
Közszellemért felelőssége megajándékozottnak	165, 263
Közszellem felosztása 129, 165, 399	399
Közszellem fogyatékos szellemi képességű házastárs javára	389
Közszellemi igény szabályozása	125
Közszellem putatív házasságban	434
Matrimonium non existens	393
Örökbefogadás hatálytalansága	173
Szovjetházasság	172
Tartása férjnek	352
Törvényesítés per rescriptum principis	121
Válási egyezség	445

Öröklési jog.

Ági vagyon pótlása szerzeményből	395
Ági vagyon után késedelmi kamat	308
Előzetes osztály örökség megnyitása előtt	308
Hagyomány biztosítása 129, 131	131
Halálesetre szóló tulajdonkorlátozás	127
Hitvestársi öröklés	443
Ingatlanra vonatkozó szóbeli szerződés érvényessége az örök- hagyó életében kötött osztályegyezségnél	347
Kamat örökjogi követeléseknél	401
Kiváltságos végrendelet 224, 262, 353, 404	404
Kötelesrészt felelőssége megajándékozottnak	304, 402
Kötelesrész kiadása özvegyi joggal terhelt vagyonból	445
Kötelesrész kiszolgáltatása	120
Kötelesrésztől lemondás	261
Kötelesrész meghatározása 165, 257, 403, 450	450
Kötelesrésznél betudandó érték megállapítása	171
Kötelesrész tehermentesítése a végrendeleti haszonélvezettől	446
Kötelesrészt sértő rokoni átruházás visszterhes voltának iga- zolása	348
Közös végrendelet céljának meggyúsítása élők közötti vissz- terhes átruházással	353

	Oldal
Közös végrendelet visszavonása	122
Közös, viszonos és kölcsönös végrendelet	357, 435
Közös viszonos végrendelet	256
Külföldön alkotott végrendelet	121
Örökjogi viszonyból eredő követelések valorizációja	126
Hagyomány	120, 122, 131
Örökresz megváltásánál kiskorúak javára letétbehelyezett összeg	436
Örökségkiegyenlítő összeg	305
Öröklési szerződés alakiságai a közjegyző előtt	355
Öröklési szerződés joghatályával bíró osztályegyezség, mely az élők közötti rendelkezést korlátozza	397
Öröklési szerződés visszavonása	258
Örökségről lemondás	164, 168, 306, 388, 444
Örökségről lemondás megtámadása árvaszéki jóváhagyás dacára	352
Özvegyi jog biztosítása	264
Özvegyi jog elvonása	124
Özvegyi jog honoratior özvegyénél	446
Özvegyi jog jászkun nőnél	355
Özvegyi jog korlátozása	122, 126, 164, 174, 303
Özvegyi jog korlátozása végrendeletben	354
Özvegyi jog különélés esetén	262
Özvegyi jogok találkozása	169
Özvegyi jogra érdemtelenség	46, 302
Özvegyi jog városi polgárnál	357
Özvegyi tartás	356
Szóbeli végrendelet és tanukihallgatási jegyzőkönyve	400, 440
Végintézkedésnél feltevés	259
Végrendelet érvénytelenítése	403
Végrendelet hatályát veszti későbbi örökbefogadás által	44, 173
Végrendeleti kedvezményezett halála az örökség megnyitása előtt	264
Végrendelet intézkedései kiterjednek átcsereált ingatlanra	399
Végrendelet több ivének összefűzése és pecsételése	174, 349
Végrendelkezése írástudatlannak	124
Végrendelkezési képesség közvetlenül a halál előtt	400

KERESKEDELMI JOG.

	Oldal
Alkalmi egyesülés	261
Cégbitorlás	130, 301
Cégvezető cégjegyzése	260
Cégvezető cégjegyzése cégtoldat nélkül	170
Csekkbemutatás és határidejének elmulasztása	350
Csendes társaságok	309
Írásbeliség a társasági szerződéseknél	441
Kamatkikötés	451
Kamatkikötés bejegyzett kereskedővel szemben	264
Kereskedelmi zálogtárgy eladása. Kuria 32. sz. jogegységi határozata	389
Még be nem jegyzett részvénytársasági igazgatósági tag képviselőre jogosult már megválasztatása napján	167
Üzletátruházás cégátruházás nélkül	449

VÁLTÓ JOG.

Be nem jegyzett cég, mint rendelvényes	404
Fizetési visszkereset kibocsátó ellen	341
Meghatalmazás váltónyilatkozat tételére	350
Óvás	130, 442
Óvásnak, mint közokiratnak, érvénytelensége csak magából az okiratból állapítható meg	223
Rendelvényes megjelölése a váltón	343
Váltó bemutatása	342
Váltóbirtokos jóhiszeműsége	436
Váltó. Fedezeti váltó. Óvás	389

PERES- ÉS PERENKÍVÜLI ELJÁRÁSI JOG.

Csatlakozás a végrehajtási eljáráshoz	165
Életbiztosítási összeg hagyatéki eljárásban	131, 342
Hagyatékátadó végzés jogerejének hatálya	345
Hagyaték elleni követelés érvényesítése átadó végzés előtt	351
Hagyatéki bíróság illetékessége	343

	Oldal
Hagyatéki bíróság nem kötelezheti a közjegyzőt hagyaték- tárgyalási jegyzőkönyv gyámhatósági célra készített másolata kifizetett díjának visszafizetésére	302
Hagyatéki eljárás idegen birtokban levő ingatlanokra	344
Hagyatéki terhek valorisátója	450
Hagyomány átértékelése a hagyatéki eljárásban	257
Igazolás az örökösödési eljárásban	166
Ismeretlen örökös ügygondnoki díjának viselése	347
Kiskoru örökös ügygondnoki díjának viselése	347
Közjegyzői díjak leltári érték után számítandók	347
Közjegyzői hagyaték-tárgyalási díj megállapítása a törvény rendes útjára való utasítás esetén	346
Másodszori perreutasítás hagyatéki eljárásban	300
Örökösödési bizonyítvány kiadása, ha az oldalági örökös kiskoru	344
Örökösödési eljárásban bíróság kijelölése	167
Örökösödési per az összes örökösök perbeállása nélkül	443
Perreutasítás, ha az oldalági örökös az özvegy érdemetlen- ségét vitatja	345
Szegényjog a perenkivüli eljárásban	223
Törvény rendes útjára utasítás	345
Valorisátó az örökösödési eljárásban	350
Végrehajtás közjegyzői okirat alapján	255
Végrehajtásmentes dolgok lefoglalása	261

PÉNZÜGYI JOG.

Adásvételi-szerződés illetéke megszállt területen fekvő ingatlan után	407
Ajándékozási illeték haszonélvezet után	407
Bejegyzési illetékmentesség szegényjog alapján	136
Bélyeg szabálytalan átírása	455
Biztosítéki okiraton lerótt illeték visszatérítése	455
Életjáradék hagyatéki illetéke	133
Forgalmi adó	359
Hagyatéki teher illeték szempontból	360
Hagyaték önkéntes árverésen történt eladása nem forgalmiadó- köteles	455

	Oldal
Hatályossá nem vált, feltétles adásvétel után illeték nem jár	134
Hozományvisszatérítés fejében történt ingatlanátruházás	405
Illetékalap	133, 358
Illetékkiszabás örökség visszautasítása esetén	309
Ingatlanadásvételi illeték követelése eladótól	406
Ingatlanhaszonélvezet átruházásának illetéke	405
Kezességi okirat illetéke	310
Kötelesrészkiegészítés illetéke	134
Közjegyzőhelyettes jövedelme jövedelmiadó-köteles	455
Közszerzeményi igény ingatlanokkal való kielégítésének s ho- zományi és tartási igény kielégítésének illetéke	175
Külön kiállított bekebelezési engedélyek illetéke	404
Okirat feltételes illetékmentessége	132
Okmánybélyeg helyett törvénykezési bélyeg	46
Öröklési illeték	359
Saját könyvekből saját célra kiállított könyvkivonat illeték- mentes	135
Soronkivüliségi kérvény bélyege	175
Szóbeli ingatlanszerzés bejelentése	47
Téves telekkönyvi állapot kiigazítása sem vagyonátruházási, sem bejegyzési illeték alá nem esik	406
Ügylet érvénytelensége esetén illeték nem jár	133
Vagyonátruházási illeték	47, 133, 136, 309, 357
Váltóbélyeg kiegészítése	455
Váltóilleték visszatérítése	407
Váltóürlapkicserélési kérelem felett a pénzügyminiszter dönt	406

1-10.
XXVI. évfolyam. Budapest, 1927. január hó.

1. szám. 3

26.322/6
KIR. KÖZJEGYZŐK

KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

27/908

Felelős szerkesztő :
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1927.

Held irodalmi és nyomdavállalat II., Margit-körút 7. Telefon : T. 73—95.

TARTALOM:

Pesthy Pál dr. m. kir. igazságügyminiszter: A közjegyzőség és az újjáépítés.

Fekete László dr. budapesti kir. közjegyző: Célkitűzés.

Holitscher Szigfrid dr. budapesti kir. közjegyző: A közjegyzőség reformja.

Törvényjavaslat az okirati kényszerről.

Indokolás az okirati kényszerről szóló törvényjavaslatához.

A kir. közjegyzői kamarák felterjesztése az okirati kényszerről szóló törvényjavaslat tárgyában.

Közlemények.

Judicatura.

Szerkesztői üzenetek.

XXVI. évfolyam. Budapest, 1927. január hó.

I. szám.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

Felelős szerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. T. 123—58.

A közjegyzőség és az újjáépítés.

Irta: **Pesthy Pál dr.** m. kir. igazságügyminiszter.

Hazánk történetének a között a korszaka között, amelyben alkotmányunknak megfelelő formában a kir. közjegyzőség intézménye megvalósult és a mai idők között, sok rokonvonást ismerhetünk fel. Akkor, nemzeti függetlenségünk feltámadása után a közel két évtizeden át téltlenségre kárhóztatott törvényhozásunk szorgos tevékenységgel látott hozzá jogrendszerünk újjáépítéséhez és alkotta meg az alapvető, mai jogrendszerünknek is gerincét alkotó nagy törvények egész sorozatát. Ma pedig ismét ott állunk, hogy hasonló lelkesedéssel és szorgalommal kell minden vonatkozásban az építő munkához hozzájárulni és e munka keretén belül gondoskodnunk kell jogintézményeink korszerű kiépítéséről és reformálásáról. A két időszak között azonban igen lényeges különbséget kell megállapítanunk, amely a mostani építő munka jelentőségét talán még fokozza is. Míg ugyanis annak idején a jog területén végrehajtott építő munka már kivívott nagy eredmény, az egységes szuverén Magyarország újjászületésének betetőzése volt, ma az építő munka, bár önmagában is szükséges, magasabb nézőpontból eszköze ama legfőbb nemzeti célunk elérésének, hogy egyfelől konzerváljuk és értékesebbé tegyük azt, ami a trianoni tragédia után nekünk megmaradt, másfelől hogy tragikus körülmények közt elvesztett értékeinkből minél többet és minél előbb visszanyerhessünk. És ebben az irányadó szempontban már meg is

ván a mai jogalkotás kívánatos irányzatának egyik legjellegzetesebb vonása. Arra kell a törvényalkotásnak és a törvények alkalmazásával foglalkozó minden igaz magyarnak is törekednie, hogy a meglévő nemzeti erők minél kevésbé használtassanak fel feleslegesen s a meglévő energiák minél nagyobb mértékben konzerváltassanak a nagy nemzeti eszmények szolgálatára.

A nemzeti erők konzerválásának egyik leghatékonyabb eszköze a jogbiztonság fokozása. A jogbiztonságnak két vonatkozásban van jelentősége. Egyfelől általánosságban, másfelől az egyes egyén jogviszonyait tekintve. Általános szempontból a jogbiztonság azt jelenti, hogy bárki könnyen világos képet alkothat arról, hogy a jog milyen érdekeket véd és a védelem miben nyilatkozik meg. A jogbiztonság az egyént tekintve az, amikor minden személy az őt érintő jogviszonyokban tisztán látja másokkal szemben fennálló jogait és kötelezettségeit és azt is tudja, hogy köteletségének nem teljesítése bizonyosan meg fogja szülni a maga, reá nézve káros következményeit, de viszont azt is bizonyosan látja, hogy a vele szemben kötelezettségét megszegő jogsértő magatartása sem marad a megfelelő következmények nélkül. Amint a jogbiztonság akár az egyik, akár a másik vonatkozásban nem tökéletes, nyomban tág kapu nyílik az energiákat oktalanul pusztító huzavonáknak, amelyeknek csupán egyik megjelenési formáját alkotják a végletekig hajszolt pereskedések, pusztítva a pereskedők anyagi eszközeit és munkaidejét s munkával halmozva el az államnak jogvédelem nyújtására hivatott szerveit.

Ami a jogbiztonságnak az első irányban kiépítését illeti, itt első és végső sorban a törvényhozás feladataival állunk szemben. A törvényhozás hivatása és feladata mérlegelés tárgyává tenni, hogy az állampolgárok milyen életviszonyai azok, a melyek jogi szabályozást igényelnek és ahol annak szüksége megállapítást nyer, könnyen érthető, áttekinthető és világos jogszabályok alkotásával szolgálni az említett célt. A törvényhozás mellett ebben a körben jelentős szerepe van a bírói gyakorlatnak, amely az egységesen kialakult jogi elveknek az életbe átültetésével a jogbiztonságnak általános szempontból is jelentékeny szolgálatot tesz.

A másik értelemben vett jogbiztonság szolgálatában áll az u. n. preventív jogvédelem, amelynek főszervei és munkásai a kir. közjegyzők. A preventív jogvédelem kiépítése ismét a törvényhozásra váró feladat és ebben az irányban az okirati kényszerről

szóló törvényjavaslat előterjesztésével már komoly lépés is történt. De a kir. közjegyzőkre azonfelül, hogy az új jogszabály megalkotása után munkakörük szélesebb lesz s az egyéni jogbiztonságot hatékonyabban fogják szolgálhatni, az ujjáépítés munkájában még más fontos feladat is hárul, hiszen ők a felek között, azok egymással ellentétes érdekeik fölé emelkedve a tárgyilagos közvetítő szerepét töltik be, s ily gyakorlati tapasztalataiknál fogva arra is hivatva vannak, hogy a jogrendszerünknek a preventív jogvédelem szabályozási körén kívül eső hiányosságaira is rámutassanak és így a jogszabályalkotás előkészítő munkálatait tökéletesítsék.

Éppen ezért igaz örömmel üdvözlöm a Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyesületének azt az elhatározását hogy a „Kir. Közjegyzők Közlönyét“ újból megindítja. Ebben a tényben a közjegyzői karnak azt a komoly elhatározását látom, hogy az ujjáépítés munkájából részt kíván magának és meg vagyok győződve arról, hogy a most újból meginduló szaklap alkalmat fog adni sok olyan gondolat kifejtésére, amelynek a nyilvánosság előtt feltárására eddig hiányzott a megfelelő alkalom és amely hasznosan fogja szolgálni mind a jogszabályalkotás tökéletesítésének, mind pedig a gyakorlati életben felmerülő nehézségek kiküszöbölésének nemzeti szempontból is nagyjelentőségű célját.

Célkitűzés.

— Szerkesztői program. —

A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyesülete felkérésére vállaltam a már hosszú ideje szünetelő, azelőtt mindig igen magas nivón állott Közlöny szerkesztését.

Amidőn képességeimben vajmi kevés, jószándékomban azonban annál több bizakodással a — mondhatni — általánosan óhajtott szaklap első számát közreadom, egészen röviden jelezni kívánom az irányt, amelyben haladni akarok s ennek kapcsán nyíltan megmondom, mit kérek és várok a Kartársaktól.

A Közlönynek elsősorban a közös kari érdek képviselését szolgáló eszköznek kell lennie. Az ez irányban reánk váró munka nagyságát jellemezze az az út, melyet a stagnáció hosszú, de most mintha megszűnni készülő állapotától — az új közjegyzői rendtartásig meg kell tennünk. Az intézmény, a közös kari érdek meg-

védése természetesen szintén feladatunk, azonban a puszta megvédés, ami egyértelmű a nyugalmi állapot fenntartásával, magában véve nem elegendő, ezenfelül kezdeményező aktivitás is szükséges, melynek szócsöve legyen a lap.

Ezen főcél-adta feladatok mellett a lapban megbízható tájékoztatót akarok nyújtani minden, bennünket érdeklő eseményről, kérdésről, úgy hogy a lap lehetőleg nélkülözhetővé tegyen más szaklapot, döntvénytárat stb. is.

Ezért közölni kívánom a bennünket érintő törvényeket, rendeleteket; ugyanilyen törvényjavaslatokat; a közjegyzői gyakorlatot érintő judikaturát, ki nem véve az illetékügyeket sem s az év végén megfelelő tartalommutatót adva. Regisztrálni kívánom a kamarai köz- s választmányi üléseknek, a kir. Közjegyzők Országos Egyesületének s a Nyugdíj-intézetnek általános érdekű határozatait; a karcan előforduló személyi változásokat. Szerkesztői üzenet alakjában — ezzel az egyöntetűséget kívánván szolgálni — a hozzám intézett kérdésekben — kartársakkal való gondos megbeszélés után — készséggel fogok rendelkezésre állni. A lehetőséghez képest teret akarok nyújtani irodalmi értékű tanulmányoknak. Ugyancsak a lehetőséghez képest foglalkozni kívánok a külföldi közjegyzői jog fejlődésének ismertetésével. S végül mindenestre a királyi közjegyzőhelyettesek érdekeit érintő ügyekkel.

Célkitűzésemben két körülmény szabhat elém korlátot. Egyik: a rendelkezésre álló szűkös anyagi eszközök (— hiszen a béke évekhez viszonyítva sokkal kevesebben vagyunk, s a költségek viszont aranyparitáson jóval felüliek —), ami legfeljebb a keretek szűkítését eredményezné; a másik — ami azonban már a célok megghiúsulását jelentené —: ha nem találnék a kartársak részéről odaadó támogatást.

A lapban eleven életnek kell lüktetnie, evégből állandó és szoros összeköttetésnek kell fennállnia, nemcsak a Kamarákkal, hanem az egyes Kartársakkal is. A Kamarákat kérem, szíveskedjenek minden fontosabb eseményről mielőbb értesíteni, valamennyi Kartársat pedig munkatársul kérem fel.

A közös célok bizonyos áldozatokat kívánnak. —

Tudom, hogy tevékenységem nem lesz kifogástalan, hisz a tökéletesség általában messze elkerül az embert és két ember közt, de még egyazon főben is, rendszerint van bizonyos discussio. Ha a kritika jótanács, útbaigazítás s annak motivuma az intéz-

ményhez való ragaszkodás s a tökéletesítés iránti vágy, úgy a kritikát örömmel várom és állom. Az a kritika azonban, melynek indító oka a magával, embertársaival, mindenkivel szemben való folytonos elégedetlenség — ami Széchenyi szerint a „romlott sár-epe nyavalája“ — meddő és értéktelen. De még ez is jobb, mert — bár alacsonyrendű, de mégis életnyilvánulás, — mint a dermedtség, a közöny.

Annyi sok szép szót, beszédet hallottunk összetartásról, kari érdekekről a közös cél érdekében való s mindig az egyéni érdek bizonyos megszorításával járó munkálkodásról, de tagadhatni-e, hogy e beszédek gyakran puszta szavak, melyek bármily szépen csengőek is, ha nyomukban tett, akármiféle kicsiny tett is nem fakad, értéktelenek.

Nekünk kell ébereknek lennünk, mert őrt ki fog állni ha nem mi, érdekeink mellett.

Általános óhaj volt a szaklap. Itt van. Hogy fenmarad e, a Kartársakon múlik. Én amit vállaltam, elvégzem.

Fekete László dr.

A közjegyzőség reformja.

Irta: **Holitscher Szigfrid dr.** budapesti kir. közjegyző.

Nem lehet élesebben és tömörebben összefoglalni a közjegyzői intézmény reformjára irányuló programmunkat, mint ha felidézzük az 1870. évi első magyar jogászyűlésnek egybehangzó felbuzdulással létrejött azt az emlékezetes határozatát, amellyel, amikor hazánkban a közjegyzői intézmény életbeléptetése először szóba került, kimondotta „hogy jogbiztossági állapotunk javítását eredményező egyik lényeges jogi reformkép, valamint a forgalom élénkítésére s a hitel emelésére, a népünkben elgyengült jogérzet szilárdítására, a társadalmi rend és józan szabadság gyámolítására irányadó hathatós befolyást gyakorló segédeszközkep is, a célszerűen szervezett közjegyzői intézetnek, mint *önálló és a bíróságoktól teljesen független* egyik állami joghatósági intézetnek, oly hivatási hatáskörrel hazánkban történendő behozatalát tekinti: mikép *a közokiratok intézményének és egyáltalában a magánjogi téren szükséges jogbiztossági előintézkedéseknek összes teendői. a behozandó közjegyzői intézet kizárólagos hivatási hatáskörébe soroltas-*

sanak, — nemkülönben mikép a közjegyző által kiállítandó közokiratoknak végrehajtó — és *kizárólagos telekkönyvi bekebelezési jogerő* tulajdonítassék.“

Ma pedig, több mint félszázad elteltével, nem tehetünk egyebet, mint érthető elkeseredéssel kérdezni, vajjon mi valósult meg ebből? Hol van a közjegyzői intézmény önállósága és a bíróságtól való függetlensége? A megelőző jogvédelem összes teendőit a közjegyzőség végzi-e? És a telekkönyvi jogügyletek a közjegyzőség kizárólagos hatáskörébe vannak-e utalva? Még ma is mindez csak programmunkat képezi.

A hatáskör kérdése tehát az, amelynek végre valahára olyan megoldását kell az intézőknél mindenekelőtt kivivnunk, mely a modern jogszolgáltatásban nem nélkülözhető egészséges alapu és jól működő közjegyzői intézményt megvalósítsa. A közhitelesség, vagyis a magánjogviszonyoknak a keletkezés időpontjában hozzáférhetetlen hitelességgel való megállapítása, szükségleteivel és előnyével önként adja meg a közjegyzői hatáskört úgy a magánjogforgalom, mint a perenkivüli jogszolgáltatás terén. Ma a közjegyzői hatáskör az előbbi téren, az okiratszerkesztés területén, elvileg ugyan el van ismerve, de az intézmény teljes fejlettségéhez szükséges kizárólagosság, az u. n. közjegyzői kényszer hiányában, egyes jelentéktelen jogterületektől eltekintve, biztosítva s így megvalósítva nincsen. A perenkivüli jogszolgáltatás területén pedig még elvileg sincs elismerve.

A kizárólagosság az okiratszerkesztés területén nem a közjegyzői intézmény természetéből folyó szükségképeni követelmény és nem gondolunk arra, hogy azt a közjegyzőség kiváltságává tegyük. A kizárólagosság elsősorban nem is közjegyzői, hanem általános jogpolitikai kérdés. De kétségtelen, hogy utóbbit tartva szem előtt, nem lehet megállani a kizárólagosság azon határánál, melyet pl. a közelmúltban az okirati kényszerről megjelent kormányjavaslat felállított és hogy ha tényleg jog- és nem egyéb politikai szempontokat (mint az 1904: XI. t. c. 12. § a fette) tartunk szem előtt, akkor a közokirati kényszert, a kautelaris jogszolgáltatásnak ezen leghibiztosabb sőt egyedüli eszközét a telekkönyvi bejegyzések alapjául szolgáló ügyleteknél, a legközelebbi rokonok egymásköztt összes jogügyleteinél, a családi és öröklési joghoz tartozó ügyleteknél előbb-utóbb meg kell valósítani. Ami különösen a telekkönyvi jogügyleteket illeti, mellőzzük ehelyütt a köz-

jegyzői okirat mint érvényességi kellék mellett felhozható, már a köztudatba átment ugyszólván untató érvek újbóli felsorolását és ehelyett inkább leszögezzük azt a legalább történeti érdekességgel bíró tényt, hogy az 1874. évi közjegyzői törvény eredeti javaslata megkívánta a közjegyzői okiratot az ingatlanok tulajdonjogának átruházása iránt kötött szerződések érvényességéhez és az igazságügyi bizottság módosítása szerint is az még szükséges lett volna, ha nem is a szerződés érvényéhez, de a telekkönyvi bekebelezéshez és csupán a képviselőházi tárgyalásoknál ejtetett az el egészen, kizárólag gyakorlati szempontokra, így elsősorban a közjegyzői állások kis számára való tekintettel, amire pl. ma igazán nem lehetne már hivatkozni.

A bíróságok tehermentesítésének ma minden eddiginél égetőbb kérdése a perenkivüli teendők legnagyobb részének a közjegyzők hatáskörébe való utalását követeli. Ide számítjuk az ingatlanok birói és önkéntes árverését a sorrendi tárgyalással és vételárfelosztással együtt és csak a perreutasítást hagyva meg a bíróságnak; a csőd-, kényszeregyezségi és kényszerfelszámolási eljárásban az összes birói tennivalókat; az okiratmegsemmisítését; a holtánnyilváníást. Kötelező hatáskör biztosítandó a közjegyzőknek a kereskedelmi társaságok, a részvénytársaságok és elsősorban a korlátolt felelősségű társaságok alakulásánál és erre a kereskedelmi jog legközelebb actualissá váló reformja kínálkozó alkalom. Ide vág végül magának az örökösödési eljárás reformjának kérdése, mely azonban ezen fejtegetések kereteit már meghaladó külön méltatást kíván.

A hatáskörrel függ össze a közjegyző perenkivüli képviseleti jogának biztosítása és tágitása. A közjegyzőnek, ha nem is sajátlagos, de egyik főhivatása a perenkivüli ügyekben hozzáforduló feleknek jogi tanáccsal való ellátása és egyáltalán a felek mindenemű perenkivüli magánmegbízási ügyeinek elvégzése. Ezzel szemben azt látjuk, hogy nemcsak az ügyvédek, de egyes hatóságok is még a jelenlegi közjegyzői törvény 55. §-ában megállapított beadványozási jog korlátozására is törekednek. A törvény ezen rendelkezése az osztrák jogból lett recipiálva és ez is amellest szól, hogy ugyanolyan értelemben magyaríztassék és biztosíttassék. A gyakorlat tényleg nálunk is az osztrák jogállapottal egyezően fejlődött és pedig nyilván nem is annyira a törvény rendelkezése alapján, mint inkább gyakorlati előnyeinek és szükségességének fogva

az ellenkező törekvések dacára. Ezt a tényleges jogállapotot kívánjuk törvényesíteni és a perenkívüli jogi képviseletet a közjegyzők részére az egész vonalon biztosítani. Kimondandó volna tehát az 1874:XXXV. t. c. mai 55. §-a helyett, hogy a közjegyző jogosítva van a feleket hatóságok előtt általában, bíróságok előtt pedig olyan polgári ügyekben, melyek nem tartoznak a peres. vagy végrehajtási eljárás alá, képviselni és azokhoz beadványokat és jogorvoslatokat intézni. A kivételek az eziránt rendelkező eljárási törvényeknek tartatnak fenn.

A teljesen indokolatlan és elavult magánokirat felvételi tilalomnak (58. §.) az okirati kényszerről hozandó törvényben való megszüntetése tudvalevőleg küszöbön áll.

Az 1874:XXXV. t. c. 88. és 105. §-ai, melyek csak a törvény által felsorolt tények tanusítását engedik meg, ellentétben állanak a közhitelességi elvvel és a közjegyzői intézmény hivatásával és használhatóságával és ennél fogva annyival is inkább eltörölendők volnának, mert a gyakorlat a 97. §. alapján azokon magát úgy is tultette.

A készpénz és értéket azon korlátozása, mely szerint ma a közjegyző azt csak valamely közokirat felvétele alkalmával veheti át (108. §.), a forgalom szükségleteivel ellenmondásban áll. A gyakorlatból tudjuk, hogy milyen nagy az esetek száma, amikor a felek érdekében áll a közjegyzői letét, anélkül, hogy egyáltalán, vagy legalább ugyanakkor közjegyzői okirat létesülne. Elég utalni azon esetekre, amikor értesítvény, vagy közlemény kapcsán forog fenn a megkínálás szüksége, amely épúgy előfeltételét képezheti a jogérvényesítésnek, mint maga a felhívás (pl. optio gyakorlása). Továbbá nemcsak harmadiknak való kiszolgáltatás, hanem magának a megkeresőnek részére való megőrzése is szükséges lehet. Végül kell, hogy a közjegyző magánmegbízási ügyeiben is jogosítva legyen értékek letételére. Az 1874:XXXV. t. c. 108—110. §-ai helyébe tehát kimondandó volna, hogy a közjegyző jogosítva van készpénzt, értékpapírokat és egyéb értéktárgyakat, melyek neki a felek által valamely hivatalos eljárása vagy magánmegbízása alkalmával a felek részére való ideiglenes megőrzés, vagy harmadik személynek, vagy bíróságnak való átszolgáltatás végett átadatnak, ennek megfelelő rendeltetéssel őrizet alá venni. Mindezekből nem következik a bankszerű kezelés, melyet a törvény annakidején a francia közjegyzőségben elterjedt üzérkedés meggát-

lása végett ki akart zárni és amelynek tilalma emellett meg is maradhat.

A közjegyzői közreműködés megkivánt fejlesztése nemcsak az u. n. közjegyzői kényszer eseteinek szaporítása útján történhetik, hanem azáltal is, hogy gyarapítjuk a közjegyzői okirattal járó jogbiztonságot, nevezetesen erősítjük a közjegyzői okirat bizonyító erejét. Az új perrendtartás az addigi jogállapottal szemben visszaesést jelent, midőn a közjegyzői okirattal szemben az ellenbizonyítást korlátlanul megengedi, amit a gyakorlat olyképen értelmezett, hogy ezen ellenbizonyításnak a közjegyzői okiratokra megsabott alakszerűségek tárgyában is helye van, míg úgy az osztrák, mint a német perrendtartás szerint a formális ellenbizonyítás is csupán az okirat tartalmára van korlátozva, vagyis az okirat azon részére, mely a közjegyzőnek a felek nyilatkozatairól vagy cselekményeiről való észleleteit tartalmazza. De nem terjedhet ezen túl, nevezetesen az okirat azon részére, mely a megsabott alakszerűségek megtartását tanusítja. Mai gyakorlatunk tulajdonképen minden különbséget a magánokirat és a közjegyzői okirat között annak bizonyító ereje tekintetében megszüntet, sőt ellenkezőleg a közjegyzői okirattal ilyen módon nagyobb kockázat jár, tekintettel arra, hogy annak alakszerűségei számosabbak és körülményesebbek. Ha, amint el van ismervé, a közjegyzői okiratra előírt alakszerűségek mással, mint a közjegyzői okirattal nem bizonyíthatók, ami a végrendeletek tekintetében kifejezetten ki is van mondva és a magánvégrendeletre is áll, akkor ennek csupán logikus következménye, hogy viszont az ellenkezőnek bizonyítása sem lehetséges mással és így egyáltalán ki van zárva.

Ezekben vázoltuk, amennyire egy ily cikk keretében lehetséges, a kétségtelenül szükséges közjegyzői reform főbb irányelveit. Gazdasági és politikai viszonyainknak consolidálása oly lépésekkel halad előre, hogy talán már a magánjogi alkotásoknak ideje is bekövetkezhetett.

TÖRVÉNYJAVASLAT

AZ OKIRATI KÉNYSZERRŐL.*

1. Általában.

1. §. Ha a törvény valamely szerződésre meghatározott alakot szab meg s az alak hiányához más jogkövetkezményt nem kapcsol, a nem ily alakban kötött szerződés semmis.

Meg nem felelő alakban kötött szerződés, hacsak a törvény mást nem rendel, érvényessé válik az elfogadott teljesítés által, s amennyiben telekkönyvi bejegyzés is szükséges, a telekkönyvi bejegyzéssel megerősített teljesítés által.

2. §. Ha a törvény írásbeli alakot szab meg, a szerződés létrejöttéhez szükséges, hogy a felek a szerződési okiratban belefoglalják minden olyan pontra vonatkozó megegyezésüket, amely a szerződés lényegéhez tartozik.

Nem tartozik a szerződés lényegéhez a megegyezés olyan pontok tekintetében, amelyekre jogszabály szerződést pótló rendelkezést állapít meg, vagy amely a szerződés törvényes fogalmához nem tartozó egyéb mellékkörülményre vonatkozik. Ha azonban bármelyik fél, akár a szerződési okiratban kikötötte, akár azon kívül, de az okirat aláírása előtt a másik féllel szemben szóval vagy írásban kijelentette, hogy a feleknek valamely ilyen pontra is meg kell állapodniuk, akkor hacsak a kikötésnek vagy a kijelentésnek tartalmából vagy az eset körülményeiből más nem következik, a szerződést ily megállapodás nélkül egyelőre csak feltételesen megkötöttnek kell tekinteni s a szerződés végleges létrejötte attól függ, hogy a felek a szerződésre megszabott alakban erre a pontra is megegyeznek.

Egyes pontok iránti előzetes megegyezés magában véve akkor sem kötelező, ha írásba van foglalva.

3. §. Ha az okirat a szerződésnek törvényt szabta érvényességi kelléke, az okiratba fel nem vett korábbi vagy egyidejű és a megszabott alaknak meg nem felelő megállapodás hatálytalan,

* Rég nem volt javaslat, mely oly közelről érintené intézményünket, mint az okirati kényszerről szóló. Hogy az erre vonatkozó anyagot együtt ismertessük — amint ezt több oldalról kívánták is — az Egyesület áldozatkészségéből, ami lehetővé tette ez alkalommal való kivételes nagyobb terjedelmet, közöljük a javaslatot, az indokolást s a Kamarák e tárgyban tett felterjesztését.

Szerk.

kivéve amennyiben a szerződés értelmezésére szolgál. Ha azonban az eset körülményeiből az tűnik ki, hogy a felek az okiratban fel nem vett megállapodás nélkül a szerződést nem kötötték volna meg, az egész szerződés semmis.

A szerződésre megszabott alak megtartása szükséges a szerződés bármely pontját módosító vagy kiegészítő utólagos megegyezésnek érvényességéhez is, kivéve az elengedést, a lemondást és a teljesítésre engedett halasztást, amelyekre mint önálló szerződésekre a reájuk megszabott alak irányadó.

4. §. A törvényt szabta írásbeli alakhoz szükséges, hogy a szerződési okiratot mindegyik fél, aki a szerződéssel terhet vagy kötelezettséget vállal, sajátkezűleg aláírja vagy sajátkezű kézjegyével lássa el. A kézjegynek kir. közjegyző, kir. bíróság által hitelesítve vagy annak feljegyzése mellett hogy kitől származik, két tanutól előttevezve kell lennie.

Szerződés esetében a feleknek ugyanazt az okiratot kell aláírniok vagy kézjegyükkel ellátniok. Több példányban kiállított szerződési okirat tekintetében elegendő, ha mindegyik fél a másiknak szánt példányt írja alá vagy látja el kézjegyével a megszabott módon.

Közokirat pótolja az előző bekezdésekben meghatározott alakot.

5. §. Közokirat alakjában kötendő szerződés esetében az ajánlatot és elfogadását külön-külön közokiratba lehet foglalni.

6. §. Ha a törvény meghatározott alakot szab meg, ez az alak az olyan megegyezésre is irányadó, amely a szerződésnek jövőbeli megkötésére irányul (előszerződés).

7. §. Egyoldalú jognyilatkozatokra a jelen törvény előző rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni.

8. §. Oly meghatalmazás érvényességéhez, amely a törvény szerint írásbeli alakhoz kötött jogügylet létesítésére irányul, a meghatalmazásnak a jogügyletre megszabott írásbeli alakba foglalása szükséges. A meghatalmazás alakhiányát azonban az ügyletnek bármily alakban kijelentett utólagos jóváhagyása pótolja.

2. Az okirat kényszer esetei.

9. §. A szerződésnek vagy az egyoldalú jognyilatkozatnak írásbafoglalása szükséges — azokon az eseteken felül, amelyekben a törvény közokirati alakot szab meg — a következő esetekben:

1. meglevő vagyonnak mint egésznek vagy hányadrészének átruházása vagy haszonélvezettel terhelése;

2. ingatlan adás-vétel és egyéb oly szerződés, amelyel valaki akár visszteher fejében, akár a nélkül ingatlant átruház vagy arra kötelezettséget vállal; ingatlant terhelő dologi jog megalapítása, terhelése vagy erre irányuló kötelezettség vállalása; továbbá lemondás az ingatlant terhelő dologi jogról;

3. ötven kat. holdnál nagyobb ingatlanra vonatkozó haszonbérlet; továbbá bármely ingatlanra vonatkozó bérlet vagy haszonbérlet felmondásának kizárása meghatározott időre;

4. ajándékozási ígélet; továbbá követelésnek ingyenes engedményezése vagy elengedése az ajándékozás szándékával, kivéve, ha az engedményezett vagy elengedett követelés okiraton alapszik és ezt az okiratot a megajándékozottnak át- vagy visszaadják vagy ha az ajándékozó az engedményről az adóst írásban értesíti;

5. alapítványt élők között rendelő ügylet;

6. eladott ingó dolog tulajdonának fenntartása a vételár megfizetéséig, még pedig akkor is, ha az ügylet kereskedelmi ügylet;

7. oly szerződés, amellyel valaki ellátás, tartás, életjáradék vagy egyéb ellenszolgáltatás (kikötmény) fejében vagyontárgyak átruházására vállal kötelezettséget;

8. oly szerződés, amely tartás, ellátás vagy életjáradék jövőbeli szolgáltatásának megállapítására, rendezésére vagy megváltására irányul;

9. vagyonközösség megszüntetése;

10. szolgálati szerződésnél a megszolgált munkabér vagy egy része elvesztésének kikötése vagy bármely szerződés alapján felvett szolgáltatások elvesztésének a szerződéstől elálló hitelező javára kikötése, amennyiben ez meg van engedve arra az esetre, ha a munkavállaló vagy az adós a szerződésből folyó kötelezettségeit vétkesen nem teljesíti vagy nem kellően teljesíti;

11. kezesség vállalása;

12. kötbér vállalása vagy valamely cselekmény véghezvitelének vagy véghez nem vitelének esetére bírság kikötése.

10. §. Az előbbi §. 1., 7—9. pontjaiban megjelölt szerződések, valamint az oly szerződés, amellyel valaki felülépítményi jognak vagy valamely telek mindenkori tulajdonosa javára szóló telki tehernek megalapítására vállal kötelezettséget, csak úgy érvényesek, ha az okiratot kir. közjegyző hitelesítette vagy a kamarába bejegyzett ügyvéd ellenjegyezte.

Hitelesítés vagy ellenjegyzés előtt az eljáró kir. közjegyző

vagy ügyvéd köteles az okiratot a felek előtt felolvasni és megmagyarázni s a feleket a hiányokra és az esetleges következményekre figyelmeztetni és hogy ez megtörtént, az okiraton megjegyezni.

11. §. Közokirat szükséges a következő szerződésekhez és egyoldalú jognyilatkozatokhoz:

I. Házastársaknak és jegyeseknek egymásközötti jogügyletei közül:

1. a házassági szerződéshez, amely a házastársak mint ilyenek közötti vagyoni viszonyokat a házasság fennállásának idejére vagy megszűnésének esetére szabályozza — ideértve a hozomány és a hitbér vagy a viszonthitbér rendelését, a közszerzemény rendezését vagy általános vagyonközösség kikötését, továbbá a gyermektartás, a nőtartás és az özvegyi jog rendezését is — tekintet nélkül arra, hogy a szerződést a házasság megkötése előtt vagy az után kötik-e;

2. a szokásos alkalmi ajándékozásokat kivéve, a házastársaknak és a jegyeseknek egymással kötött mindennemű élők közti jogügyletéhez, amelyeket nem házastársak vagy jegyesek is köthetnek egymással, még pedig akkor is, ha az ügylet kereskedelmi ügylet;

3. a házastárs és jegyes részére kiállított általános meghatalmazáshoz, továbbá az olyan különös meghatalmazáshoz, amely váltóbeli kötelezettség vállalására vagy egyéb olyan jogügyletnek harmadik személlyel létesítésére irányul, amely írásbeli alakhoz van kötve.

Az a szabály, amely szerint a meg nem felelő alakban kötött szerződés teljesítéssel érvényessé válik, a házastársak és jegyesek között kötött szerződésekre nem terjed ki.

II. Tekintet nélkül a felek személyére a következő jogügyletekhez:

1. örökség elidegenítéséhez;

2. az örökhagyóval kötött olyan szerződéshez, amellyel az öröklésre hivatott személy lemond az örökhagyó utáni öröklés jogáról; továbbá az örökhagyóval kötött oly szerződéshez, amellyel a felek az ily lemondó szerződés hatályát megszüntetik;

3. öröklésre hivatott leszármazóknak örökségi várományukra vonatkozóan az örökhagyó életében egymással kötött szerződéshez;

4. örökösödési osztályegységhez;

5. közös végrendelethez, öröklési szerződéshez és halálesetre szóló ajándékozási szerződéshez;

6. az örökbefogadó szerződéshez, valamint az azt módosító vagy felbontó szerződéshez.

3. Vegyes és záró rendelkezések.

12. §. Ez a törvény az 1927. évi.....hónapján lép életbe.

E törvény életbelépésével hatályukat veszítik a vele ellenkező eddigi jogszabályok. Hatályukat veszítik az 1886: VII. t. c. 22. §-a első bekezdésének a) — c) pontjai és 23. §-a is

Azokra a szerződésekre és egyoldalú jognyilatkozatokra, amelyek e törvény életbelépésének napja előtt jöttek létre, az eddigi jogszabályok maradnak irányadók.

13. §. A kir. közjegyzőkről szóló 1874: XXXV. t. c. 58 §-a hatályát veszti.

Kir. közjegyző a felek kérelmére magánokiratot is készíthet. Az ilyen okiratok készítéséért járó díjakat az igazságügyminiszter rendelettel állapítja meg.

14. §. E törvény rendelkezései nem érintik az okirattal való bizonyítás szabályait; nem érintik különösen az 1886: VII. t. c. 21. §-a második bekezdésének rendelkezéseit, amelyek szerint az ott meghatározott esetekben az okirattal való bizonyítás csak közjegyzői okirattal történhetik.

15. §. E törvény rendelkezései, amennyiben ez a törvény mást nem rendel, nem érintik a kereskedelmi törvény rendelkezéseit és nem érintik azokat a külön jogszabályokat sem, amelyek a jelen törvényben meghatározott eseteken felül írásbeli alakot vagy egyes jogügyletekre különleges alakú kellékeket állapítanak meg.

E törvény 11. §-ának rendelkezései továbbá nem érintik a váltójogi, ugyancsak a kereskedelmi utalványokra, kötelező jegyre, csekkre, közraktári jegyre valamint hátirattal átruházható egyéb papirokra vonatkozó szabályok alá eső nyilatkozatoknak, mint ilyeneknek hatályát.

16. §. E törvény rendelkezései nem érintik a telekkönyvi rendtartásnak azokat a szabályait sem, amelyek a telekkönyvi bejegyzés megengedéséhez szükséges alakú kellékeket állapítják meg. Ehhez képest olyan okiratoknál, amelyeknél a jogügylet érvényességéhez e törvény szerint a kötelezett fél aláírása magában véve is elegendő, a telekkönyvi bejegyzés megengedéséhez ezenfelül még szükséges, hogy az okiratot két előttemező tanu is aláírja.

E törvénynek az a rendelkezése (1. §. 2. bek.), mely szerint a meg nem felelő alakban kötött szerződés, hacsak a törvény mást

nem rendel, érvényessé válik a telekkönyvi bejegyzéssel megerősített teljesítés által, nem érinti a telekkönyvi rendtartásnak azt a tiltó rendelkezését, mely szerint alakhiány miatt érvénytelen szerződés alapján telekkönyvi bejegyzés nincs megengedve. A jogerősen fogantatosított telekkönyvi bejegyzést azonban a szerződésnek ilyen alakhiánya miatt nem lehet törölni eredeti érvénytelenség címén.

INDOKOLÁS

„AZ OKIRATI KÉNYSZERRŐL“ SZÓLÓ TÖRVÉNYJAVASLATHOZ.

A szerződési alakszabadságnak az a nagy mértéke, amely Magyarországon a múlt század második felében meghonosodott, megkönnyítette ugyan a forgalmat, de növelte a jogviták számát, és ezzel rontotta a forgalom biztonságát. Mikor a csak szóval kötött szerződések végrehajtására került a sor, gyakran kiderült, hogy a szerződő felek a jogügylet fontos részletei felől nem állapodtak meg, vagy hogy a szóval tett nyilatkozatokra eltérően emlékeznek és a nyilatkozatokat különféleképpen értelmezik. A jogügyleti nyilatkozatok hiányossága sok perre adott okot és e perekben a felek valódi szerződési akaratát csak körülményes, időt rabló tanubizonyítással lehetett kideríteni.

Kétség merült fel abban a tekintetben is, hogy olyan esetben, amikor jogszabály az okirati alakot követeli meg, melyek a jogügyletnek azok a lényeges kellékei, amely kellékeket okiratba kell foglalni. A múlt évben például a m. kir. Kúria 27. számú polgári jogegységi döntvényével kellett eldöntenie azt az éveken át különféleképpen megoldott kérdést, hogy melyek az ingatlan elidegenítő jogügyletnek ama lényeges kellékei, amelyeknek írásba foglalása a jogügylet érvényes létrejöttéhez nélkülözhetetlen.

Az okirati kényszerről szóló törvényjavaslat célja az, hogy gátat emeljen úgy az utóbb említett anyagi jogviták, mint az olyan pereskedések elé, amelyek az ügyleti akaratnyilvánítás meggondolatlanságára és felületességére vezethetők vissza; emellett a törvényjavaslat a gyakran megbízhatatlan tanubizonyítás helyébe nagyobb tért kíván biztosítani az okirati bizonyításnak; ezzel a bizonyításfelvétel egyszerűbbé és könnyebbé válnék, ami a bíróságok munkaterhét is nagymértékben csökkentené.

A törvényjavaslat 1. fejezete a jogügyletek törvényszabta alakjának kellékei és a kellékhányok következményei tekintetében felmerülő jogvitáknak olyan általános érvényű rendelkezésekkel igyekszik elejét venni, amelyeknek közérthető határozott szövege lehetőleg kevés teret enged az ellentmondó magyarázatnak, de a valódi ügyleti akarat érvényesülésének a lehetősége szerint mégis utat enged.

A 2. fejezet az okirati kényszert úgy a feleknek, mint a közforgalom biztonságának érdekében kiterjeszteni kívánja mindazokra a jogügyletekre, amely jogügyletek tartalmuk fontossága és következményeik nagyobb veszélyessége miatt alaposabb megfontolást és a lehetőség szerint szabatos akaratkijelentést igényelnek.

A törvényjavaslat 3. fejezete vegyes és záró rendelkezéseket tartalmaz.

A törvényjavaslatban foglalt rendelkezésektől — amelyek a szerződő felek védelme és a forgalmi jogbiztonság javítása érdekében magukban véve is indokoltak — a súlyos bajokkal küzdő kir. közjegyzők és ügyvédek helyzetének javulása is várható.

1. Általában.

Az 1. §-hoz. Ez a §. meghatározza a törvényjavaslat szabályozása alá vont esetek körét. A törvényjavaslat azokkal az esetekkel foglalkozik, amelyekben maga a törvény szab meg bizonyos szerződések és jognyilatkozatok érvényességéhez meghatározott írásbeli alakot.

A törvényjavaslat 1. §-ának első bekezdése általános szabályként kimondja, hogy ha a törvény valamely szerződésre meghatározott alakot szab meg ennek az alaknak hiányához más jogkövetkezményt nem kapcsol (például azt, hogy a szerződés bírói úton nem érvényesíthető, vagy hogy bizonyos okirat csak a megszabott alakban használható bizonyítékul stb.), a törvénynek meg nem felelő alakban kötött szerződés semmis.

Az 1. §. második bekezdése az 1. bekezdésben kifejezett általános szabály mellett mégis elismeri a törvénynek meg nem felelő alakban kötött szerződés érvényességét abban az esetben, ha azt már teljesítették — úgy, hogy az önként adott ellenszolgáltatást elfogadták. Az önkéntes teljesítés által létrehozott, a teljesítés közben alaposan megfontolt és helybenhagyott gazdasági eredmény a felek akaratú komolyságát és az alak megszabásának célját rendszerint

megvalósítja s kifejezésre juttatja; az ügyleti cél megvalósulásával előidézett gazdasági változás szükségtelen felforgatása csak felesleges bonyodalmakra vezethetne. A 2. bekezdés szövege mindazáltal számol olyan esetekkel is, amelyekben a törvény különös okokból a teljesítés által foganatba ment szerződéseket is hatálytalanokká nyilvánítja (1. Tj. 11. §. I. utolsó bekezdését).

Amennyiben a szerződés teljesítéséhez (például ingatlan tulajdonának átruházásához) telekkönyvi bejegyzés is szükséges, a törvényjavaslat csak a telekkönyvi bejegyzéssel megerősített teljesítésnek adja meg a nem kellő alakban kötött szerződést érvénybentartó hatályt. Ezzel a törvényjavaslat a telekkönyvi közhitelnek is kíván szolgálatot tenni.

A telekkönyvi bejegyzést igénylő jogügyletekre vonatkozólag tett, most ismertetett, rendelkezés folytán szükségessé váló értelmező szabályokat a törvényjavaslat 16. §-ának 2. bekezdése tartalmazza.

A 2. §-hoz. Minthogy a bírói joggyakorlatban vitás volt, vajjon a törvény által megkívánt okiratba a szerződésnek egész tartalmát vagy mely részeit kell belefoglalni, vagyis, hogy melyek azok a pontok, amelyeknek a szerződésről kiállított okiratba felvétele a szerződés érvényes létrejöttéhez elengedhetetlenül szükséges, ebben a kérdésben a törvénynek határozottan kell állást foglalnia és rendelkeznie.

Viták elkerülése érdekében a törvényjavaslat nem állhat meg a kötelmi jog olyan alapelveinek leszögezésénél, hogy a szerződés létrejöttéhez minden lényeges szerződési pontra vonatkozó megállapodás szükséges és hogy az írásbeliséghez kötött szerződési okiratba minden lényeges szerződési megállapodást bele kell foglalni, — mert a jogviták forrása végső sorban az a kérdés, hogy melyik a szerződés lényeges pontjai. A törvényjavaslat e főkérdés tekintetében ki akarja zárni azt a megoldást, hogy a szerződés írásba foglalandó lényegéhez tartozónak minősítsenek mindent, ami a szerződés gazdasági vagy egyéb célját tekintve a felek szempontjából jelentőséggel bír: amely megoldás a feleket minden jelentős mozzanatra kiterjedő megegyezés létesítésére szorítaná. A törvényjavaslat nem nyilvánítja a szerződés lényegéhez tartozónak az olyan pontokra vonatkozó megegyezést, amelyekre jogszabály szerződést pótló (dispositív) rendelkezést állapít meg, valamint az olyan megegyezést sem, amely a szerződés törvényes fogalmához nem tartozó egyéb melékkörülményre vonatkozik.

A most kifejtett szabálynak szigorú következetességgel való végrehajtása azonban méltánytalanságra vezetne olyan esetekben, amikor a szerződő felek akaratelhatározására döntően hatott valamely olyan körülmény, amely nem tartozik ugyan a jogügylet lényegéhez, de a felek gazdasági érdekeit mégis oly közletről érinti, hogy az arra vonatkozó megállapodás nélkül a felek a szerződést nem tekintették megkötöttnek. Ilyen esetekben a törvényjavaslat addig, amíg a felek az említett körülmény tekintetében a szerződésre megszabott alakban meg nem egyeztek, a szerződést egyelőre feltételesen megkötöttnek minősíti, de úgy, hogy a szerződés az illető pontra kellő alakban való megegyezéssel véglegesíthető. Hogy a törvény ily rendelkezését visszaélésekre, a véglegesen kötött szerződés alóli kibujás megkísérlésére ne lehessen felhasználni, a törvényjavaslat megkívánja azt, hogy az a kijelentés, amelyhez a fentiek szerint a szerződés feltétlensége fűződik, a szerződési okirat aláírása előtti időből származzék.

Azok után, hogy a törvényjavaslat az előadottak szerint úgy pozitíve, mint negatív meg határozza a szerződésnek okiratba foglalandó tartalmát, önként érthető a törvényjavaslatnak az az álláspontja (2. §. 3. bek.), amely egyes pontok iránti előzetes megegyezést magában véve akkor sem tekint kötelezőnek, ha írásba van foglalva. A pontozatok kötelező erejének az alkudozás további sorától való függetlenítése rendszerint nem felel meg a felek akaratának, mert az alkudozó felek az ilyen pontozatokat többnyire csak azzal a kifejezett vagy hallgatóságos fenntartással állapítják meg, hogy a megegyezés a többi pontokra is létrejőjön.

A 3. §-hoz. A törvényjavaslat arra az esetre, ha az okirat a szerződésnek törvényszabta érvényességi kelléke, hatálytalannak mondja ki az okiratba fel nem vett akár korábbi, akár egyidejű, akár végül (2. bek.) az utólagos módosító vagy kiegészítő megállapodásokat, ha azok a szerződésre megszabott okirati alaknak meg nem felelnek, mert a formakényszer az egész szerződésre, annak minden kikötésére vonatkozik. Esetleg azonban a törvényszabta írásbeli alaknak meg nem felelő megállapodás indíciium lehet arra, hogy az alakszerű szerződés megkötésénél a szerződés megkötésénél a szerződés megtámadására alapul szolgálható tévedés vagy megtévesztés jött közbe. Ehhez képest a törvényjavaslat kivételesen hatályt tulajdonít a szerződés értelmezésére szolgáló megállapodásnak akkor is, ha a megszabott alaknak nem is felel meg.

A törvényjavaslat megoldást nyújt arra a kérdésre is, hogy mi történjék, ha kitűnik, hogy a felek az okiratba fel nem vett valamely megállapodás nélkül nem kötötték volna meg a szerződést és az illető megállapodást nem foglalták írásba. A törvényjavaslat ilyen esetekben a birói joggyakorlatnak megfelelően semmisnek nyilvánítja az egész szerződést.

A 4. §-hoz. Azokra az esetekre, amelyekben a törvény a szerződés érvényességéhez írásbeli alakot, de nem közokiratot kíván, a törvényjavaslat az alakszerűségek minimumát e §-ban állapítja meg. A törvényszabta írásbeli alakhoz megkívánja, hogy az okiratot sajátkezűleg aláírja vagy sajátkezű kézjeggyel lássa el mindegyik fél, aki a szerződéssel terhet vagy kötelezettséget vállal. Sajátkezű aláírás esetében e szerint tanuk előttemezése az okirat érvényességéhez nem szükséges, a kézjegy azonban csak úgy hatályos, ha hitelesítve, vagy annak feljegyzése mellett, hogy kitől származik, két tanutól előttemezve van. Megfelel ez a szabály a polgári perrendtartásról szóló 1911 : I. t.-c. 317. §-ának 3. pontjában lévő rendelkezésnek, amely a magánokirat teljes bizonyító erejére ugyanilyen szabályt tartalmaz. Hogy a kézjegyet mikor hitelesítheti a kir. közjegyző vagy kir. bíróság, arról a törvényjavaslat nem rendelkezik, hanem e tekintetben más törvények (1886 : VII. t.-c. 9. §-a, 1912 : LIV. t.-c. 99. §-a) rendelkezései irányadók.

A második bekezdés kimondja, hogy szerződés, azaz kétoldalú jogügylet esetében a feleknek ugyanazt az okiratot kell aláírniok vagy kézjeggyükkel ellátniok. A törvényjavaslat álláspontja szerint, ha az írásbeliség törvényszabta érvényességi kellék, akkor a szerződésnek egységes aktusként, a szerződés létrehozása végett folytatott alkudozások eredményeként kell jelentkeznie és egységes szövegben kell megállapítva lennie ; ebből következik, hogy ha a törvény rendelkezése alapján a szerződést írásbeli, de nem közokirati alakba foglalják, az ajánlatot és elfogadását külön-külön okirat nem tanusíthatja. Ha azonban a szerződési okiratot egységes fogalmazásban, de több példányban állítják ki, a törvényjavaslat megelégszik azzal, ha mindegyik fél a másiknak szánt példányt írja alá vagy látja el kézjeggyel.

Az 5. § hoz. Tekintve, hogy a törvény a közokiratokat különleges biztosítékkal látja el, a törvényjavaslat a 4. §. második bekezdésében foglalt szabály alól közokirat alakjában kötött szerződés esetében kivételt tesz és a távollevők közötti szerződéskötés meg-

könnyítése céljából megengedi, hogy az ajánlatot és elfogadást különközokirat tanusítsa.

A 6. §-hoz. E §. megkívánja, hogy ha a törvény meghatározott alakot szab meg, a szerződés jövőbeli megkötésére irányuló ú. n. előszerződést is a végleges szerződésre megszabott alakba kell foglalni. Fonák helyzet állna elő, ha a formátlan előszerződésnek nagyobb hatálya lenne, mint az ugyanilyen alakban kötött végleges szerződésnek és jogi bonyodalmak támadnának, ha a formátlan előszerződésből jogokat lehetne származtatni.

A 7. §-hoz. A törvényjavaslat 1—6. §-ai a rendszeresség érdekében csak szerződésekről, azaz kétoldalú jogügyletről szólnak, mert e §-okban több olyan rendelkezés van, amelyek egyoldalú jognyilatkozatra nem vonatkoztathatók. Az említett §-ok rendelkezéseinek általános jellegéből folyik azonban, hogy azok — amennyiben természetüknél fogva nem kétoldalú jogügyletekre vonatkoznak — megfelelően alkalmazandók egyoldalú jognyilatkozatokra is.

A 8. §-hoz. Az okirati kényszerrel elérni kívánt érdekek védelme csak úgy lehet teljes, ha az írásbeli alakhoz kötött jogügylet kötésére irányuló meghatalmazás érvényességét a törvény ugyanolyan alaki kellékekhez köti, mint amelyek a meghatalmazás útján létesítendő jogügyletnek szükségesek.

Semmi sem indokolná azonban a szigorúságnak olyan mértékét, mely a formátlan meghatározással kötött jogügylet utólagos jóváhagyását is a jogügylet megszabott alakszerűségéhez kötné. A jogügylet megkötése után méltán lehet feltételezni, hogy a fél a jogügylet következményeit ismeri és kellő megfontolással cselekszik, ha a jogügyletet utólag bármilyen alakban hagyja is jóvá.

E §. rendelkezései nem érintik a per vitelére szóló meghatalmazás terjedelmét (1911 : I. t.-c. 104. és 105. §-ai) és általában a meghatalmazásra vonatkozó egyéb törvényes rendelkezéseket (1911 : I. t.-c. IV. fejezet 94—111. §-ait, továbbá a találmányi szabadalmakról szóló 1895 : XXXVII. t.-c. 15. §-át és az utóbbi módosításáról szóló 1920 : XXXV. t.-c. 1. §-át stb.)

2. Az okirati kényszer esetei.

Az okirati kényszer kiterjesztésében a törvényjavaslat nem követi a formakényszer francia rendszerét, amely 150 frankértéket meghaladó szolgáltatásra vonatkozó szerződést csak írásbafoglalás esetében engedi érvényesíteni.

A törvényjavaslat figyelemmel volt arra, hogy ha a formakényszer túlsok esetre terjed, akkor a forgalmat megbénítja a kényszerre vonatkozó szabályok állandó figyelése, a mellett gyakran kerülnek hátrányos helyzetbe a jogban járatlan, jóhiszemű felek a miatt, hogy bízva a másik fél szavában, írást nem kívánnak. Ehhez képest a törvényjavaslat mértéket kíván tartani az okirati kényszer kiterjesztésében.

A kényszer alá vonandó jogügyletek kiválasztásában figyelemmel volt arra, hogy az írásbeli alaknak értékhatárhoz kötése az egyszerűség előnyével jár ugyan, de sok esetben méltánytalanságra vezet. Az értékhatár jelentősége a felek vagyoni és kereseti viszonyai szerint változik, ennél fogva magas értékhatár esetében a gyámkodásra szorulóknak eslesnek az írásbeli alak védelmétől, alacsony értékhatár megszabása viszont indokolatlan mértékben megbénítja a forgalmat. Ezek megfontolásával a törvényjavaslat értékhatár megvonása helyett — a magyar törvényekben eddig is érvényesülő rendszer szerint — az anyagi minőség, azaz a szerződések természetében rejlő veszélyesség és szigorúság alapján válogatta ki a formakényszer alá sorozandó jogügyleteket.

A törvényjavaslat végül figyelemmel volt arra is, hogy ha a törvény sok esetben kíván kvalifikált írásbeliséget, a túl magas költség elriasztja a feleket a forgalmi ügyletek megkötésétől, illetőleg értékelítikölésre és okirathamisításra csábíthat.

A 9. §-hoz. Ez a §. azokat az eseteket sorolja fel, amelyekben a törvényjavaslat a jogügyletnek okiratba foglalását kívánja meg, de közokiratot nem kíván.

1. Meglevő vagyonnak mint egésznek vagy hányadrészének átruházása vagy haszonélvezettel terhelés iránt legtöbbször egyszerű, öreg, jogtudatlan falusi emberek szoktak kötelezettséget vállalni. Indokolt azért az ilyen jognyilatkozat megfontoltságát az okirati kényszerrel előmozdítani.

2. Az ingatlanokra vonatkozó szerződések közül az ingatlant elidegenítő jogügyletek érvényességéhez már 1920 : XXXVI. t.-c. 77. §-ával hatályban tartott 4.420/1918. M. E. számú rendelete 1. §-a megállapította az okirati kényszert. Indokolt ezt a kényszert az ingatlanra vonatkozó jogügyletek további köreire is kiterjeszteni, mert az ingatlanvagyon gyors és könnyű forgalma nemzetgazdasági szempontból nemcsak nem szükséges és nem kívánatos, hanem **ellenkezőleg hátrányos és káros ; egyébként az ingatlanra vonatkozó**

jogügyleteket úgyis csak írásbeli okiratok alapján történő telekkönyvi bejegyzéssel válnak mindenkivel szemben hatályossá; a jelzálog pedig, amely az ingatlant terhelő jogok legfontosabbika, ügyletileg csakis telekkönyvi bekebelezéssel állapítható meg. A telki szolgalmak írásbeli megállapítása azért is szükséges, mert az építési szabályrendeletek általában csak a telekkönyvbe bejegyzett szolgalmi jogokat veszik figyelembe.

3. Az 50. kat. holdnál nagyobb ingatlanra vonatkozó haszonbérlet írásba foglalását az ilyen szerződés nagyobb gazdasági jelentőségén felül az is indokolja, hogy az ilyen szerződést az 1920:XXXVI. t.-c. 49. §-a (illetőleg a 17. §. 4. pontja) értelmében a hatóság elé kell terjeszteni, ami a szerződés írásba foglalása nélkül meg sem történhetné. Az ingatlanokra vonatkozó bérlet vagy haszonbérlet felmondásának meghatározott időre kizárása hosszabb időre alkalmas bizonyítékot kíván.

4. Különösen indokolt a jogügyleti akaratnyilvánítások megfontoltságát okirati kényszerrel biztosítani az ingyenes jogügyleteknél, amelyekben valaki ellenszolgáltatás nélkül kötelezi el valamely dolgot vagy ellenérték nyerése nélkül engedményezi, illetőleg engedi el valamely követelését. A törvényjavaslat az „ajándékozási ígéret“ kifejezés használatával kívánja világossá tenni azt, hogy csak az ajándéktárgy átadásával még teljessé nem vált ajándékkötelező szerződést köti okirati kényszerhez.

5. Az alapítványt élők között rendelő ügylet írásba foglalása nemcsak azért indokolt, mert az alapítvány is ingyenes jogügylet, hanem azért is, mert az alapítvány hosszabb időre szól, szabatos fogalmazást kíván és a hatóságok jóváhagyására szorul.

6. Eladott ingó dolog tulajdonának a vételár megfizetéséig fentartása gyakori perek forrása annak folytán, hogy az eladó nem rendelkezik megbízható és gyorsan értékesíthető bizonyító eszközzel a szóbeli szerződéssel eladott dolog vevőjével szemben, aki a birtokában jutott tárggyal könnyen rendelkezhetik az eladó jogának sérelmére.

7—8. Az ellátási, tartási és életjáradéki szerződések okiratba foglalását a törvényjavaslat azért kívánja meg, mert az ilyen szerződése hosszabb időre szóló kötelezettséget állapítanak meg vagy szüntetnek meg és azokból, ha tartalmuk könnyen nem bizonyítható, sok bonyolult és költséges jogvita támad. Különösen indokolt az okirati kényszerrel az olyan szerződések megfontoltságát előmozdí-

tani, amelyekkel jogtudatlan öreg emberek a kellő biztosíték nélkül ígért tartás reményében meglevő vagyonukat átruházzák (kikötmény), továbbá, amelyek a járadékos szolgáltatásoknak egy összegben való megváltására irányulnak.

9. Az osztatlan vagyon közösségének megszüntetése legtöbbször annyi bonyolult jogi kérdéssel kapcsolatos, hogy az arra vonatkozó szerződéseket indokolt írásbeliséghez kötni.

10—12. E pontokban a törvényjavaslat a szerződés megerősítésére szolgáló olyan szerződési mellékkikötésekre állapít meg okirati kényszert, amelyek az azokat elvállalókra olykor aránytalanul súlyos gazdasági következményeket hárítanak és amely kikötéseket, ha nem fontolják meg kellőleg, könnyen ki lehet használni a gyengébb gazdasági helyzetben levő megszorult felekkel szemben.

Alaptalan az az aggodalom, hogy az okirati kényszer szükségtelen forgalmi gát oly esetben, amikor a jogügylet kis értékű vagyontárgyakra vonatkozik. Mert ha az illető tárgyak csekély értéke folytán a jogügylet valóban olyan csekély gazdasági jelentőségű, hogy e jelentőséghez képest még a jogügylet egyszerű írásba foglalásával járó fáradság is túlzottnak jelentkezik, a feleknek módjuk van az ügyletet a törvényjavaslat 1. §. 2. bekezdése értelmében „elfogadott teljesítéssel“ írásba foglalás nélkül is érvényessé tenni.

A 10. §-hoz. Sok pereskedést el lehetne kerülni, ha a szerződő felek a bonyolultabb és súlyosabb következményekkel járó szerződésekre készült okiratokat joghoz értő emberek felvilágosításai alapján készítené. Ebben az esetben az okirat nemcsak az érvényesség kérdésének eldöntését könnyítené, hanem a jogügylet belső tartalmi helyességét is biztosítaná. Ezt a célt leghatékonyabban a közjegyzői okirat kényszere szolgálná. Hogy azonban a közjegyzői okirat felvételével járó költség és fáradság a forgalomra benitőlag ne hasson, a közokirati kényszer helyesen csak a legsúlyosabb esetekre lehet megállapítani. Azonban a törvényjavaslat 9. §-ában felsoroltak közül több jogügylet olyan természetű, hogy ha azok fontossága a közirati alak nehézségeivel nem áll is arányban, mégis azok fontosságát az egyszerű magánokirat kényszere sem juttatná kellőképp érvényre. Ennélfogva a törvényjavaslat 10. §-ában megjelölt jogügyletek esetében indokoltnak mutatkozik a közokirati és az egyszerű magánokirat között egy közbenső okirati alak alkalmazását javaslatba hozni, avégből, hogy az említett bonyolult vagy **súlyos kihatású jogügyletek következményeire jogban jártas szemé-**

lyek hívják fel a felek figyelmét és hogy az ilyen jogügyletekről készülő okiratokat képzett jogászok készítsék.

A törvényjavaslat 10. §-ában meghatározott okirat nem új a mi jogunkban. Az 1924 : XII. t.-c. 1. §-ának 3. bekezdésében a nemzetgyűlés igazságügyi bizottsága vett fel oly rendelkezést, hogy a társasháztulajdon alapítására vonatkozó megegyezést közokiratba vagy bejegyzett ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba kell foglalni.

Hogy a jelen §-ban rendszeresített okirati alak költsége a felekre ne nehezdedjék nagyon súlyosan, a hitelesítésért és ellenjegyzésért számítható díjakat mérsékelten kell megállapítani. Azzal a nagy megtakarítással szemben, amelyek e jogviszonyból felmerülhetők peres elmaradása következtében előáll, valóban nem jelent számbavehető költséget a hitelesítésért vagy ellenjegyzésért rendeltetett megállapítandó mérsékelt díjazás.

A 11. §-hoz. Ez a §. azokat a szerződéseket és egyéb jognyilatkozatokat sorolja fel, amelyeknek érvényességéhez közokirat szükséges. Közokirat kifejezését azért kellett használni, mert a felsorolt jogügyleteket nemcsak közjegyzői okiratba lehet foglalni, hanem — amennyiben speciális törvényi rendelkezések (pl. 1886 : VII. t.-c. 9. §., 1911 : I. t.-c. 423. §., 1912 : LIV. t.-c. 99. §. stb.) szerint a közhatóság hivatalos hatásköre erre kiterjed — közhatósági okiratba is.

I. Házastársaknak és jegyeseknek egymásközötti jogügyletei érvényességéhez már az 1886 : VII. t.-c. 23. és 23. §. közjegyzői okiratot kívánt. Az 1886 : VII. törvénycikkben foglalt felsorolás azonban hiányos és ez a hiányosság olyan helytelenségekre vezetett, hogy míg egész csekély értékű vagyontárgyak iránt kötött adásvételi szerződés érvényességéhez közjegyzői okirat kellett, addig másfelől igen nagyértékű értékpapírletét vagy akár egész kereskedelmi üzlet átruházása közjegyzői okirat nélkül is érvényes lehetett házastársak és jegyesek között. Ennek megfontolásával a törvényjavaslat 11. §-a átfogóbban és kimerítőbben szabályozza a házastársak és a jegyesek közötti ügyletkötés alaki feltételeit. Az ügyletek körének ilyen általánosító megjelölése annál is inkább indokoltnak mutatkozik, mert házastársak között valódi és komoly jogügyletek csak közokirati formában szoktak köttetni vagy pedig azokat a házastársaknak egymás irányában halálesetére tett intézkedései pótolják.

A II. pont 1—6. pontjaiban felsorolt jogügyletek természetük

szerint oly nagyjelentőségűek a felek személyes életviszonyainak jövőbeli alakulására is oly bonyolult jogviszonyokat létesítenek, hogy e jogügyleteknek higgadt megfontolással kötését és szabatos alakba foglalását indokolt közokirati kényszerrel is előmozdítani.

A 6. pont esetében nem kell tartani attól, hogy az okirati kényszer szegény felekre új költséget jelentene és e örökbefogadások számát apasztaná, mert fennálló jogunk értelmében (3.091/1872. B. és I. M. számú rendelet) szükséges kormányhatósági megerősítést az erre illetékes igazságügyminisztérium állandó gyakorlat szerint már most is megtagadja, ha az örökbefogadási szerződést csupán okirati alakban kötötték és közhitelesítéssel nem látták el. Kiskorú örökbefogadásához az igazságügyminisztérium megerősítése előtt szükséges gyámhatósági jóváhagyást (1877 : XX. t.-c. 20. §. és 113. §. 3. pont) pedig minden esetben megelőzi a felek meghallgatása, amelyről az árvaszék vagy a szolgabíró hivatalos jegyzőkönyvet (azaz közokiratot) készít (3.546/1885. I M. számú rendelet VII. szakasza). Szegénysorsú felek az árvaszék vagy megbízottja előtt jegyzőkönyvbe mondással köthetik a kiskorúak örökbefogadása iránti szerződéseiket (utóbb id. rend. IX.)

3. Vegyes és záró rendelkezések.

A 12. §-hoz. E §. a törvény életbeléptetése tekintetében szokásos, valamint átmeneti rendelkezéseket tartalmaz; a forgalom nyugalma érdekében nem terjeszti ki a törvényjavaslat rendelkezéseinek hatályát a törvényjavaslat életbelépése előtt kötött jogügyletekre.

A 13. §-hoz. Az 1874 : XXXV. t.-c. 58 §-a nem engedte meg, hogy közjegyzők magánokiratot felvehessenek. E tilalom indokai a közérdek szempontját tekintve nem helytállóak. Magánokiratok szerkesztése nem ellentétes a közjegyzői intézmény céljával, sőt annak megengedése, hogy magánokiratot közjegyző is vehessen fel, a közjegyzői intézmény egyik főcélját t. i. a vitás jogkérdések megelőzését szolgálja, mert a jogban járatlan félnek több alkalmat biztosít arra, hogy jogügyletei létesítésében jogban jártas személyek közreműködését vehesse igénybe. Nem érinti a tilalom megszüntetése a közjegyzői intézmény közhitelességi jellegét sem, mert a mellett épségben maradnak a közjegyzői okiratok különleges kellékeire és a közjegyző fokozott fegyelmi felelőségére vonatkozó rendelkezések. Az említett tilalom megszüntetése alapján a

közjegyző nem teheti túl magát a közjegyzői díjszabáson és magánokiratok felvételéért a közokiratokra megszabottnál nem követelhet magasabb díjat.

A 14—16. §-hoz. E §-ok a törvény életbelépésével kapcsolatos, valamint értelmező rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek indoklásra nem szorulnak.

A kir. közjegyzői kamarák felterjesztése a m. kir. Igazságügyminiszterhez az okirati kényszerről szóló törvényjavaslat tárgyában.

Nagyméltóságú Igazságügyminiszter Úr!

Az okirati kényszerről szóló törvényjavaslat tervezetére annak idején tett véleményes jelentéseinkben a mély tisztelettel alulírott közjegyzői kamarák örömmel üdvözöltük az okirati kényszernek külön törvény keretében való intézményesítését — annak megfontolásával, hogy a polgári törvénykönyvnek, amelybe voltaképpen a szerződések alakjára vonatkozó ezen jogszabályok behozatala tartozik — megalkotása a mai viszonyok között belátható időben alig várható, de egyuttal abban a feltevésben és reményben, hogy a törvénytervezetre tett előterjesztéseink és javaslataink Nagyméltóságod által a végleges törvényjavaslat elkészítésénél méltányos figyelembevételben fognak részesülni. Ezen várakozásunkban, a nemzetgyűléshez most beterjesztett törvényjavaslatot olvasva, mélyen csalatkozottnak érezzük magunkat.

I.

A törvényjavaslat mindenekelőtt továbbra is, mint a tervezet, voltaképpen csupán az egyszerű okiratforma kényszerének bizonyos jogügyletekre való előírásával hoz be reformot a mai jogállapottal szemben, míg az előzetes jogvédelem szolgálatára egyedül alkalmas kvalifikált írásbeliségnek, nevezetesen a közjegyzői okiratnak minden kiterjesztésétől, — ha egyes gyakorlatilag számba sem jövő esetektől eltekintünk, — szigoruan tartozkodik. Már pedig az *egyszerű írásbeli alak kényszerétől*, az előzetes jogvédelem, a jogviták csökkentése és a *biróságok tehermentesítése szempontjából egyáltalán semmiféle lényeges eredményt nem várhatunk*. Eltekintve ugyanis attól, hogy a túlnyomó jelentőséggel bíró ingatlanátruházási jog-

ügyletekre nézve már az 1918. évi min. rendelet, melyet azután az 1920:XXVI. t. c. törvényerőre is emelt, az egyszerű okirati kényszert ugyis kimondotta, a szóbeli megállapodásoknak a többi, a T. 9. §-ában felsorolt ügyleteknél sincs semmiféle számbavehető gyakorlati jelentősége. Ilyen ügyletek szóbeli kötése csak elvétve fordul elő és még ritkábban érvényesíttetik a bíróság előtt. A jogkereső közönség és különösen a falu népe is, melyre most oly gyakran történik hivatkozás, az ingatlanforgalom terén és a családjog és öröklési jog körébe tartozó ügyleteiben ma is csak akkor tartja azokat létrejöttnek, ha róluk „írás“ készült. Épen ezért a perek egészségtelen, aránytalan elszaporodásának nem is a „szóbeli kötések“ sokasága, hanem egyedül az a körülmény az oka, hogy az írásbeli okirathoz ragaszkodó jogkereső közönség — és különösen a falu népe — okiratainak szerkesztése körül nem részesül a kellő jogvédelemben. Más szóval a felelősség nélkül készített rossz okiratok okai egyedül a perek tulságos elszaporodásának, — s ha statisztikai adatok állanának rendelkezésre arról, hogy hány per támadt szóbeli kötésekben és hány az okiratokból, egészen bizonyos, hogy a rossz okiratokból származó perek száma mellett a szóbeli szerződésekben származó perek elenyésző kis számot tüntetnének fel. Midőn tehát a javaslat mint a megelőző jogvédelem eszközét — voltaképpen változatlanul úgy, ahogy eddig külön jogszabály nélkül is gyakorlatilag ez volt az állapot — továbbra is az egyszerű magánokiratot kívánja használni, ezzel az eszközzel a perek számát egyáltalában nem fogja csökkenteni. Az egyszerű okirat, mint jogvédelmi eszköz, mint eddig, úgy a törvényjavaslat életbelépése esetén is, felmondaná a szolgálatot s alkalmatlannak bizonyulna arra a célra, melyet szolgálni hivatva volna, a perek s jogviták megakadályozására, mert népünk úgy mint eddig, ezután azok által készíttetné el „írásait“, akik eddig is kihasználták jogvédelem nélküli helyzetét. A megelőző jogvédelem szervezésénél félrendsabályokkal célt érni nem lehet és ha az igazságügyi kormány erélyesebb, hathatósabb eszközökkel nem kívánja a preventív jogszolgáltatást rendezni, akkor célszerűbb és helyesebb, ha ezt az egész törvényjavaslatot a napirendről levéti. Annyival inkább, mert tagadhatatlanok azok a nehézségek, amelyekkel a szerződések alakjának külön törvényben is, nevezetesen az egyes jogügyletek tartalmi fogalom meghatározása nélkül való szabályozása jár és amelyek arra vezetnek, hogy a törvényjavaslat számos homá-

lyos rendszertelen és ellentmondó, a gyakorlatban bizonyára zavarokra és épen a csökkenteni kívánt perekre alkalmat adó rendelkezéseket tartalmaz, úgy hogy ha a törvényjavaslat az előzetes jogvédelem fejlesztéséhez csak ennyivel tud hozzájárulni, ezzel tényleg várni lehet a polgári törvénykönyv tető alá kerüléséig, amikor a szerződések alakjának kérdése legalább rendszeres szabályozásban részesülhet.

Különösen két tekintetben nélkülözzük sajnálatosan a közjegyzői okirat kényszerének bevezetésére nézve tett indokolt előterjesztéseinknek figyelembevételét.

Elsősorban a *telekkönyvi jogügyletekről* van szó. Igazán felesleges szőzaporítás volna a közjegyzői okirat kellékének az ingatlanátruházási jogügyletekre való obligatorius előírása mellett felhozható közismert érveket és külföldi példákat itt újból felsorolni. Nem vitás, hogy elvileg ez az egyedül helyes rendezés. Ellene csak gyakorlati szempontok hoztak fel mindig, t. i. a közjegyzői állások kis száma és ezzel járó nehéz hozzáférhetősége, ami azonban az utóbbi időkben meglehetősen tárgytalanná vált és a hatáskör kiterjesztéssel lehetővé tett szaporítás folytán teljesen meg fog szünni és azonkívül egy nyíltan fel nem hozott szempont, a községi jegyzők magánmunkálati hatáskörének politikuma. Utalunk a budapesti közjegyzői kamara előterjesztésében tett, a két ellentétes álláspont között közvetítő javaslatokra. Ha azonban az igazságügyi kormány a kauteláris jogszolgáltatásnak ezen leggyökeresebb és legbiztosabb eszközét, a közokirati kényszert ezidőszert még nem tartaná megvalósíthatónak, tekintettel arra, hogy, miként fentebb kimutattuk, az egyszerű okirati kényszerrel, akár tanukkal, akár azok nélkül, a kitűzött célt, a bíróságok tehermentesítését és a perek megelőzését elérni semmikép sem lehet, nem marad más hátra, mint a megelőző jogvédelem megszervezésének egy másik eszközét, a közjegyzői hitelesítési kényszert meghonosítani és pedig a törvényjavaslat 10. §-ában már megvalósított alakjában t. i. az okirat felolvasásának és megmagyarázásának is kötelező előírásával. Javasoljuk tehát elsősorban a törvényjavaslat 9. §-ának 2. pontjában foglalt szerződéseknek a 11. §. II. fejezetébe való áttételét és így a közjegyzői okirati kényszernek az ingatlanátruházási és egyéb telekkönyvi ügyletekre való kiterjesztését esetleg bizonyos értékhatárok felállításával vagy legalább is ezekre a törvényjavaslat 10. §-ában előírt hitelesítési kényszernek kiterjesztését, esetleg szintén bizonyos értékhatárokkal.

Másodsorban szükségét látjuk annak, hogy a megelőző jogvédelem, úgy miként az a házastársak és jegyesek közt már eddig is megvolt és a javaslatban is megvan, a közeli *rokonok és különösen a szülők és gyermekek* közötti vagyoni viszonyaikat tárgyazó mindennemű jogügyletekre is kiterjesztessék. Nem is annyira a jóhiszemű harmadik személyek kijátszásától való aggodalom miatt, hanem főleg abból az okból, mert mint a házastársak és jegyesek, épúgy a közeli rokonok, szülők és gyermekek között fennálló bensőbb viszonyoknak a természete az, ami a feleket egymással szemben is elfogultakká és jogaiknak a megismerésére, érdekeiknek érvényesítésére, a viszonyok tárgyilagos megítélésére többé-kevésbé alkalmatlanokká teszi. Közokiratban foglalandók lennének tehát különösen az ezek közt létrejött ajándékozások, adás-vételek, életjáradék kikötmények, továbbá a szülők által még életükben gyermekeik között tett osztály s az örökségnek részben vagy egészben való kiadása tárgyában létrejött jogügyletek. Tudomásunk szerint a javaslat eredeti szövege ilyen rendelkezést tényleg tartalmazott, melynek közvetlenül a kinyomatás előtt való kihagyása előttünk ismeretlen okokból történt.

II.

A törvényjavaslat részleteire ezután következőkben tesszük meg észrevételeinket:

Az 1. fejezet általános érvényű rendelkezései nyilván úgy az egyszerű, mint a közokirat eseteire szólnak. Kitűnik ez többek között az 1. §. 2. bekezdésének a 11. §. I. utolsó bekezdésével való egybevetéséből is. Ezen általános érvényű rendelkezések közül azonban több olyan, mely a közokiratra nézve egyáltalán meg nem állhat.

Igy mindenekelőtt az 1. §. 2. bekezdésének magában véve is helytelenítendő az a rendelkezése, hogy a meg nem felelő alakban kötött szerződés mégis érvényessé válik az elfogadott teljesítés által, semmi esetre sem terjeszthető ki a közjegyző okirat eseteire és különösen nem értjük, hogy mi a különbség e tekintetben a közjegyzői kényszernek a 11. §. I. és II. pontjaiban felsorolt esetei között, amely kellően indokolná, hogy utóbbiakra ezen szabály szintén kiterjedjen. Ha a törvény az ügylet érvényességéhez közjegyző közreműködését kívánja meg, az a célja, hogy a felek a jogi követelmények tekintetében mindenesetre utmutatást kapjanak szakavatott helyről, míg az egyszerű írásbeli alak előírása tulaj-

donképen csak az ügyletkötések elhamarkodása ellen és az ügyletartalom bizonyításának megkönnyítésére irányul. Míg tehát az utóbbi esetben van bizonyos észszerűség annak megfontolásában, hogy mire a teljesítésre kerül a sor, egyfelől a félnek rendszerint már volt elegendő ideje a szerződés követelményeinek megfontolására, másfelől a teljesítés úgyszólván megköveteli a szóbeli kötés tartalmát, addig a közjegyzői kényszer esetében a teljesítés sem változtat azon, hogy a szerződés a törvény által szükségesnek tartott jogvédelem nélkül jött létre és teljesített a fél által és pedig nem azért, mintha ő a szerződéshez érvénytelensége dacára utólagos megfontolása után is ragaszkodnék, hanem azért, mert a törvényt épen nem ismervén, később is alakszerűtlen nyilatkozata által magát kötelezettnek véli és azt hiszi, hogy a másik fél a teljesítést tőle úgyszólván kikényszeríthetné. Azt hisszük tehát, hogy ahol a törvény szab meg a szerződésre valamely alakot, ott a teljesítés sem teheti az alakszerűtlen nyilatkozatot érvényessé és ez csupán arra az esetre szólhat, ha a felek maguk tették függővé a szerződés érvényét bizonyos alaktól, úgy ahogy ezt a kérdést a Ptk. (képv. biz. szöveg) 740. §-a szabályozza. Mindenesetre azonban javasoljuk a fentkifejtettekre való tekintettel, hogy a közjegyzői kényszer összes eseteire mondassék ki a kivétel az 1. §. 2. bek. szabálya alól.

A 2. §-nak, de különösen a második bekezdésnek rendelkezései a közjegyzői okirat eseteire egyáltalán nem alkalmazhatók. A törvényjavaslat szerint ezentul distingválni kellene a lényeges és mellékes körülmények és pontok között és így a közjegyzői okirat mellett hivatkozhatni lehetne szóbeli megállapodásokra is, pl. a hozomány visszafizetésére megengedett részletfizetés, kamatoztatás, biztosítás stb. tekintetében, amik bizonyára nem tartoznak a hozományrendelés lényegéhez. Míg mai joguk szerint a házassági vagyoni viszonyok egyáltalán minden a házassági vagyontól eltérő szabályozása csak úgy érvényes, ha közjegyzői okiratban foglaltatik. A javaslat ezen rendelkezése tehát teljesen elhibázott és bizonytalanná tenné a közjegyzői kényszer terjedelmét, nagyfokú jogbizonytalanságra, vitákra, perekre vezetne.

Ugyanígy komolyan gondolni sem lehet arra, hogy a 8. §. azon szabályát, mely szerint a meghatalmazást, — melyet az illető jogügyletre megszabott alakba, a 11. §. esetében tehát közokiratba kell foglalni, — pótolja az ügyletnek „bármily alakban“ kijelentett

utólagos jóváhagyása, a közokiratra is alkalmazni és így egy közjegyzői okiratot utólag szóbeli jóváhagyással is hatályra lehessen emelni.

Attérve az okirati kényszer egyes eseteinek szabályozására, utalunk mindenekelőtt a jelen előterjesztésünkben előrebocsátott általános szempontokra, továbbá a már a tervezetre beadott véleményes jelentéseinkre és mindezek alapján ismételtén javasoljuk a 9. §. 1. 2. 5. 7—9 pontjainak a 11. §-ba való felvételét, de legalább is a 10. §-nak az ott felsoroltakon kívül a 9. §. 2. és 5. pontjaira való kiterjesztését is.

A 10. §. tekintetében azonban kifogásoljuk, hogy ezzel átöressék az az alapelv, amely szerint a közhitelesség egyedül és kizárólag a közjegyzői intézmény attribútuma. Ezen szakasz ugyanis eltekintve egyáltalán pongyola szövegezésétől, mely szerint a közjegyző „az okiratot hitelesíti“, holott nyilván a felek által való aláírásának hitelesítésére gondol a törvény, az ügyvédi „ellenjegyzést“ vagyis az okiratnak a beadványokhoz hasonló egyszerű signálását a közjegyző közhiteles tanúsításával teljesen egyenértékűvé teszi, anélkül, hogy egészen eltekintve a közjegyző személyében nyugvó garantiáktól, közjegyzői névaláírási hitelesítésnek tárgyi, így a felek személyazonosságának megállapítására, az aláírásnak a közjegyző előtt való személyes eszközlésre vagy elismerésre stb. vonatkozó garantialis szabályai az ügyvédi ellenjegyzésre is kiterjeszhetnének. Egyáltalán a javaslat az ügyvédi ellenjegyzéssel épügy operál, mint a közjegyzői hitelesítéssel, holott az előbbit semmiféle törvényes rendelkezés közelebbről nem szabályozza. Javasoljuk tehát az ügyvédi ellenjegyzésnek a 10. §-ból való kihagyását, mely nem pótolhatja a közokirat erejével bíró közjegyzői aláírás-hitelesítést, miután az ügyvéd a hatáskörök elválasztásának nálunk hatályban levő rendszere mellett, közokirat kiállítására jogosítva nincsen.

A 11. §. 1. 2. pontja kiterjesztendő azokra az esetekre is, amikor az egyik házastárs harmadik személlyel kötött jogügyletben házastársa javára bizonyos szolgáltatásokat köt ki eltekintve ennek magában véve indokoltságától, már csak azért is, mert különben ez a rendelkezés könnyen kijátszható volna. Tehát: . . . a házastársaknak és a jegyeseknek egymással kötött „vagy egymás javára szóló“ mindennemű élők közti jogügyletéhez . . .

A 11. §. I. 3. pontja a mainál is szűkebb tere szorítja a házastársak közötti meghatalmazásoknál a közjegyzői okirati kény-

szer esefeit és nevezetesen a mai 1886: VII. t. c. 23. §. b) pontjával szemben ezentul a kölcsöntügyletekre, tartozáselismerésre szóló különös meghatalmazásokhoz közjegyzői okirat nem lesz szükséges, ami semmivel sem indokolható. Egyáltalán minden taxativ felsorolás hiányos lesz és leghelyesebb a házastársak közötti ügy általános mint különös meghatalmazásoknak általában a közjegyzői kényszer alá vonása. Speciális meghatalmazás alapján épügy történhetne a leglényegesebb rendelkezések a másik házastárs vagyona felett, mint általános meghatalmazás alapján. Ott ahol a férj mint nejeinek hallgatóságos meghatalmazottja szokott eljárni, vagyis a mindennapi életben, úgysem szokás meghatalmazás felmutatását követelni és így érvül felhozni azt, hogy a meghatalmazások formához kötése az élet felfogásával ellenkezik, annyival kevésbé helyes, mert utóvégre minden más esetben a meghatalmazások ma is, ha nem is a közokirati, de a perrendtartásban általában előírt formához vannak kötve, anélkül, hogy ebből anomáliák származnának.

Mint új pont javasoljuk: 11. §. I. „4. a házastársért és jegyesért való kezesség vállalásához“, miután az egyik házastárs, nevezetesen a nőre gyakorolt illetéktelen befolyásolásnak, megtévesztésnek, kényszernek stb. ezen leggyakoribb módja ellen feltétlenül szükség van a közjegyzői okirat által nyújtott jogvédelemre.

A 13. §. tekintetében ugyan teljesen indokolatlannak tartjuk az ügyvédi kar aggályait, mert a közjegyzők egyáltalán nem gondolhatnak arra, hogy a közhitelesség előnyeit nyújtó és így a jogkereső közönséget a közjegyzőhöz szoktatni leginkább alkalmas közjegyzői okirat helyett rendszeresen magánokiratot készítsenek, melyért, mint a javaslat indokolása is kiemeli, a közokiratokra megszabottnál magasabb díj nem lesz követelhető, mindazonáltal amint már említettük, az egyébként hasonérdekű két kar egyetértése érdekében hozzájárultunk egy közvetítő szöveghez, melyet a következőkben van szerencsénk előterjeszteni:

„A kir. közjegyzőkről szóló 1874. XXXV. t. c. 58. §-a úgy módosul, hogy a kir. közjegyző a felek kérelmére magánokiratot is készíthet, ha a közjegyzői okirat felvétele a felek személyes jelenlétének vagy a törvényben előírt szabályszerű meghatalmazásának hiánya miatt nem lehetséges, vagy ha a felek a kir. közjegyzőhöz a 10. §. értelmében hitelesítés végett készen magukkal hozott nem ügyvéd által szerkesztett magánokirat helyett ennek hiá-

nyaira való tekintettel új magánokirat készítését kívánják. A magánokiratok készítéseért járó díjakat az Igazságügyminiszter rendelettel állapítja meg“.

Kérjük Nagyméltóságodat, hogy fenti előterjesztéseinket a törvényjavaslat bizottsági tárgyalásánál újabb bölcs megfontolása tárgyává tenni méltóztassék.

FÜGGELÉK

az 1077. sz. (okirati kényszer) törv. javaslat elleni előterjesztés I. tkvi jogügyletekről szóló részéhez.

Az ú. n. telekkönyvi jogügyletekre vagyis a törvényjavaslat 9. §-ának 2-ik pontjában felsorolt szerződésekre vonatkozólag a közokirati vagy legalább is a felek aláírása tekintetében a közjegyzői hitelesítési kényszer megkövetelésének indokolásául szabad Nagyméltóságod nagybecsű figyelmébe ajánlani még a következőket:

1. Az ingatlanokra vonatkozó jogügyletek oly sűrűn fordulnak elő, hogy az ország területén létrejött valamennyi jogügyletnek minimálisan 80%-át teszik ki. Ha tehát ezekre nézve a javaslat szerint a magánokirati alak is elegendő lesz, akkor ezek a rendszerint kontár kezektől (ingatlanforgalmi irodák ügynökeitől; egyéb zúgírászoktól stb.) készítendő selejtes magánokiratok is jelentékenyen megsaporodnak és jövőben az elkeseredéssel és hosszadalmasan folytatandó pörök számát az eddigieknél ijesztőbb mértékben megnöveli s ezekkel az egyéni és végeredményben a nemzeti vagyont is pusztítani a magán és közhitelt pedig lerontani fogják.

2. Az 1848. előtti régi jogukban is az ingatlanok (fekvő javak) tulajdonjogának átruházása csak közpecsét alatt volt érvényes és pedig nemesek részére a hiteles személyek és hiteles helyek közreműködésével; — a közjegyzőség pedig a hiteles helyek helyébe szerveztetett, tehát a jogfolytonosság elve alapján is az ilyen jogügyletekre nézve az okirat szerkesztés a kir. közjegyzők hatáskörébe utalandó.

3. De különösen megköveteli a közokirati kényszert telekkönyveink nyilvánossága — közhitelessége, rendezettsége és rendbentartása is.

Köztudomásu ugyanis, hogy telekkönyveink jogi állapotai nincsenek összhangban az ingatlanokra vonatkozó tényleges birtoklási állapotokkal és ezen összhang állandó fenntartása sincs

biztosítva, így tehát telekkönyveink a főcél: a telekkönyvi hitelt nem is biztosítják.

A telekkönyvnek nyilvánossága — hitelessége megköveteli, hogy a benne foglalt tények valódisága iránt a legkisebb kétség se merülhessen fel, vagyis a telekkönyvekben foglalt bejegyzés nem lehet palástolója a nem valódi jogügyletnek, hanem a valódi jogügyletre vonatkozó tények hű tükrének kell lennie.

Mai jogrendszerünk mellett sem felelnek meg telekkönyveink és a javaslat szerint jövőben sem fognak megfelelni a publicitas vagyis a hitelesség elvének, mert a telekkönyvekbe színleges, hamisított és eredetileg érvénytelen szerződések és jognyilatkozatok alapján is történhetnek bejegyzések. Közismert tény ugyanis, hogy a házastársi viszony megjelölésének elhallgatásával a házastársak közt létrejött ingatlant elidegenítő jogügyletet magánokiratba foglalják; elhaltak nevét utólag, élők nevét szóbeli megbízás alapján vagy megbízás nélkül írják a szerződésekre; — kiskorút nagykorúnak tüntetnek fel; — hamis keltezőkkel látják el az okiratokat; — ingyenes vagyónátruházásokról nem ajándékozási, hanem adásvevési szerződést készítenek stb.; — a telekkönyvi hatóságok pedig miután magánokiratoknál nincs módjuk azok valódiságáról és az azokkal üzőtt sokféle szabálytalan eljárásról meggyőződni: a bejegyzéseket a telekkönyvekbe ilyen okiratok alapján is elrendelik.

A telekkönyvek jellegüknél fogva hiteles közokiratok, indokolt tehát, hogy azokba a bejegyzések alapját képező okiratok is — annak megfelelően — közokirati, vagy legalább hiteles jelleggel bírjanak. Így van ez általában a kereskedelmi cégjegyzéseknél, az állami anyakönyveknél stb., ami természetes is, mert hiteles könyvekbe hiteles okiratok alapján kell történni a bejegyzéseknek.

Ha a szóbanforgó jogügyletek közokirati alakhoz köttetnének, ennek nyomán jelentékeny bírósági munkatehercsökkenés is következne be azáltal, hogy az ilyen okiratok alapján a telekkönyvi bevezetések egyszerű technikai műveletekké válnának, amelyeket egy erre képzett hivatalnok könnyen elvégezhetne.

De szükség volna a telekkönyvi okiratok közokirati alakjára azért is, mert a mai telekkönyvi helyesbítési, tényleges birtoklási és betétszerkesztési eljárások igen nagy munkaterhet rónak a bíróságokra és tetemes költséggel terhelik az államot is, — de a célt a telekkönyvek rendezettségét és a rend állandó fenntartását elérni

nem képesek, mert amit ma rendbe hoznak, azt másnap a rossz okiratokkal ismét elrontják.

4. A telekkönyvek teljes rendezettsége végett e helyen kell megemlítenünk azt is, hogy kötelezővé kellene tenni a telekkönyvi bejegyzéseknek kérelmezését is záros határidő alatt esetleg kényszerítő eszközökkel és pedig kizárólag erre hivatott jogi szakértő: kir. közjegyző és ügyvéd közreműködésével, mert a telekkönyvi rendet állandóan csak ez biztosítaná, — a rend fenntartása pedig közérdek.

5. Hibája a javaslatnak az is, hogy a kényszer alá vont jogügyletek kiválasztásánál csak a jogügyletek anyagi minőségére, jelentőségére, bonyolultságára, valamint a jogügyletben résztvevő személyek viszonyaira volt némi tekintettel, — de teljesen figyelmen kívül hagyta a jogügyletek tárgyi értékét, — holott kétségtelen, hogy a perek és jogviták kevesebbítésére szolgált volna az is, ha a javaslat a nagyobb tárgyi értékű jogügyleteket és ezek közt legalább az ingatlanokra vonatkozókat a közokirati alakhoz kötötte volna. Mert bár van igazság abban, hogy az értékhatár jelentősége a felek vagyoni és kereseti viszonyai szerint változik és tagadhatatlan az is, hogy a szegény embernek kisebb vagyona rá nézve éppen olyan értékű, — sőt talán nemzetgazdasági vonatkozásban tömegesebb számuk miatt nagyobb jelentőségű, mint a gazdag embernek nagyobb vagyona, — de mégis mindezekkel szemben elvitatlanul áll az is, hogy a nagyobb vagyoni értékhez fűződő nagyobb vagyoni érdek miatt az ilyen jogügyletnek okiratba foglalása több körülményt, fokozottabb felelősséget és ezekkel kapcsolatban mélyebb szakismeretet, nagyobb gondosságot is követel az okirat szerkesztőjétől és a nagyobb érték az esetleges nagyobb költséget és fáradságot is, — mely a közjegyzői okirattal felmerülne — megbirja.

Ez az indoka különben annak is, hogy a peres ügyek is nemcsak természetük különbözőségei és különös sajátosságai, hanem tárgyi értékük szerint tartoznak az egyes vagy társas bíróságok hatáskörébe és a jogorvoslatok rendje illetőleg fokozata e szerint igazodik.

Egyébként az értékhatár szerinti közokirati, hiteles magánokirati avagy csak magánokirati formakényszer az európai törvényekben is többnyire kifejezésre jut így pl. a francia, az osztrák és újabbban a cseh-szlovák törvényekben stb.

Visszás és helytelen elrendezés tehát az, amely — mint a javaslat is — lehetővé teszi, hogy községi jegyzők, avagy zúgírások milliárdos jogügyletekről is okiratokat készíthessenek, holott az lett volna helyén való, ha ezek magánmunkálatai vagy apróbb ügyekre és szűkebb körre szorítottak vagy lehetetlenné tettek volna.

Közlemények.

Közjegyző — felsőházi tagok. Az országgyűlés felsőházról szóló 1926. évi XXVII. t. c. rendelkezései értelmében a felsőházba a kir. közjegyzői kamarák együttesen egy tagot és egy pótagot választanak; a választás közvetett, amennyiben a törvény 21. §-a szerint mindegyik kamara két kiküldöttet választ, kik a belügyminiszter által kitűzött határnapon a kormány részéről kiküldött választási biztos elnöklete alatt Budapesten választják meg a rendes s a pótagot.

A választási eljárás folyó évi január hó 9-ik napján megtartván, a kir. közjegyzői kamarák felsőházi rendes tagjává dr. *Madarász István* pécsi, pótagul pedig dr. *Jedlicska Béla* szegedi kir. közjegyzők választották meg.

A felsőházi tagság díszes méltósága nagy megtiszteltetést, de egyben azt a kötelezettséget jelenti a megválasztott kir. közjegyző részére, hogy törvényhozói minőségében a kar érdekeinek lelkes s lelkiismeretes képviselője leend.

A felsőházban a kir. közjegyzők kiküldöttjén kívül még egy kir. közjegyző foglal helyett. Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága ugyanis folyó évi január hó 7-ik napján tartott közgyűlésén felsőházi taggá választotta: dr. *Lázár Ferenc* budapesti kir. közjegyző, fővárosi bizottsági tagot, aki — ha más szerv illetve érdekképviselőt delegáltjaként nyerte is el a törvényhozói díszes méltóságot — e minőségben bizonyára szószólója leend a közjegyzői kar érdekeinek is.

Itt említjük meg végül, hogy Zemplén vármegye törvényhatósági bizottsága felsőházi pótagul választotta meg dr. *Kovaliczky Elek* sátoraljaújhelyi kir. közjegyzőt, Zalavármegye törvényhatósági bizottsága pedig felsőházi rendes tagul választotta meg *Plihál Viktor* volt nagykanizsai kir. közjegyzőt.

Címadományozás. Magyarország Kormányzója *Demkó Pál* dr. makói kir. közjegyzőnek a közélet terén kifejtett érdemes tevékenysége elismerésül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Tudományos pályázat. A Magyar Jogászegylet a következő pályakérdést tűzte ki: „*Mely perenkívüli eljárások hatékonyabb kifejlesztése volna legalkalmasabb a perek számának csökkentésére?*“ A pályázat feltételei a következők: 1. Kivántatik a kitűzött kérdést behatóan tárgyaló magyar nyelvű értekezés. 2. A pályázatban nem egyleti tagok is részt vehetnek. 3. A pályadíj csakis tudományos értékű munkának adatik ki; pályamunka a pályadíj odaitélése nélkül is dicséretben részesíthető. 4. A pályázat felől a Magyar Jogászegylet igazgató választmánya által kiküldött bírálóbizottság határoz és az bontja fel a pályadíjnyertes munka jeligés levelét. Megdicsért munkának jeligés levelet csak a szerző kívánságára bontják fel. 5. A pályamunkákat 1927. szeptember 30. napjáig az egyesületi titkáranak címére (dr. *Kollár László* ügyvéd, IV., Petőfi Sándor-utca 2.) postán, ajánlva kell küldeni. 6. A pályamunka idegen kézzel vagy géppel, tisztán és olvashatóan írva és lap-számozva legyen. 7. A szerző nevét, foglalkozását és lakhelyét tartalmazó lepecsételt levelén ugyanaz a jelige álljon, amely a pályamunka címlapján olvasható. A lepecsételt levélben foglalt esetleges kikötés, feltétel tekintetbe nem vétetik. Álnév alatt vagy névtelenül pályázónak a pályadíjat nem adják ki. Nem tarthat igényt pályadíjra oly munka sem, amelyet többen közösen nyújtottak be. 8. A pályadíjnyertes munkát a Magyar Jogászegylet akár Értekezései között, akár Könyvkiadó-Vállalatában külön tiszteletdíj fizetése nélkül közzéteheti. 9. Jutalmat nem nyert pályamunkák kéziratát a szerző egy éven belül átveheti.

Közjegyzői szakkönyvtár létesítése. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyesületének központi bizottsága 1926. évi december hó 22 ik napján tartott ülésén elhatározta, hogy az Egyesület anyagi erejéhez mérten succesiv kiépítéssel közjegyzői szakkönyvtárt létesít, mely a Közlöny szerkesztőségében nyer elhelyezést s mely minden egyleti tagnak rendelkezésére álland. E célból elsősorban a hazai jogi szaklapok beszerzése iránt történt intézkedés. Arra kérjük a kartársakat, legyenek szívesek a szerkesztőség útján az Egyesülettel közölni, mely közjegyzői szak-

könyvek, bel- s külföldi szak folyóiratok beszerzését tartják szükségesnek

A Közjegyző ügygondnok-kirendelési joga. Egyes árvaszékek s a kir. közjegyzők, mint hagyatékot tárgyaló birói megbizottak között mind sűrűbben merültek fel ellentétek az 1894: XVI. t. c. 55. §-ának 4. pontjában meghatározott ügygondnok-rendelési jog tekintetében. Az e tárgyban kelt elvi jelentőségű belügyminiszteri rendeletet alább egész terjedelmében közöljük. E rendelkezésnek minden egyes esetben érvényt szerezve, jelentősen meggyorsíthatók a hagyatéki eljárások és — ami a fő — eltűnik az ellenkező, a „törvénnyel össze nem egyeztethető“ gyakorlat, mely tényleg a közjegyző ügygondnok-rendelési jogának elkobzását jelentette.

M. kir. Belügyminiszter. 1926. szeptember 29. Szám 173063/1926—X. Tárgy: a kir. közjegyzőknek az 1894: XVI. t. c. 55. §-ának 4. pontjában nyugvó ügygondnok-rendelési joga. A budapesti kir. Közjegyzői Kamara 380/1925. szám alatt az Igazságügyminiszter Úrhoz intézett felterjesztésében panasz tárgyává tette az az Árvaszékek az örökösödési eljárásról szóló 1894: XVI. t. c. 55. §. a 4. pontja tekintetében kifejlődött gyakorlatát. A nevezett miniszter úr e felterjesztés tartalma tárgyában a budapesti kir. Itélőtábla elnökétől jelentést kívánt be. Az eléje tárt adatokból megállapítható, hogy az Árvaszékek valóban állandó gyakorlata az, hogy a közjegyző által a fent idézett törvényszakasz alapján kirendelt ügygondnok kinevezésének jóváhagyását minden egyes esetben megtagadja. Világosan kitűnik, ez az elvi álláspont néhai K. D. hagyatéka ügyében hozott 28/7/1922. számú véghatározatából, amelynek indokolása a következő: „A kiskorú törvényes osztályrészre szorítottván, nem vitás a rendelkező részben jelzett érdekellentét fennforgása. A kiskorú részére ez okból ügygondnok alkalmazásának szüksége merült fel. Nincs azonban az Árvaszék abban a helyzetben, hogy az eljáró kir. közjegyző által a jelzett érdekellentétből, folyólag eszközöl ügygondnokkirendelést jóváhagyja, mert minden tekintet nélkül a közjegyző által a jelen esetben kirendelt ügygondnok személyére, hivatalos állására és örökös nyilatkozatára, a tiszti ügyész véleményével egybehangozván az a gyámhatóság álláspontja, hogy a kiskorúak anyagi érdekeinek szempontjából oly jelentős ügygondnok-rendelést mindenkor magának tartja fenn, és ezzel ellenkező gyakorlatot nem honosít meg. Ez állandó gyakor-

latnak nem képezheti akadályát az a körülmény, hogy az érdekellentét sok esetben csupán a tárgyalás alkalmával tűnven ki, a gyámhatóságnak nincs módjában az ügygondnok személyéről való előzetes gondoskodás, mert az eljárás felfüggesztésével és az iratok betérjesztésével a gyámhatóság abba a helyzetbe hozható, hogy a kiskorúak érdekeiről ügygondnok-rendelés által megfelelően gondoskodjék“. Az 1894: XVI. t. c. 55. §-ának 4. pontja a gyámhatóság megbíralására bízza azt, mely esetben adja meg a közjegyző által tett ügygondnok kirendeléshez a jóváhagyást és mely esetben tagadja azt meg. De kétségtelen, hogy a gyámhatóságnak ezt a hatalmát a törvény szándéka szerint kell gyakorolnia. *A már többször idézett törvényhely pedig semmiesetre sem azért bizta az ügygondnok kirendelését a kir. közjegyzőre, hogy ezt az intézkedést a gyámhatóság minden egyes esetben hatálytalanná tegye akkor is, ha sem a kirendelt ügygondnok személye, sem tárgyi körülmények nem indokolják a jóváhagyás megtagadását. Az Árvaszékek fent ismertetett gyakorlata tehát, — amelytől még akkor sem tér el, ha a közjegyző oly személyt nevez ki ügygondnokká, akinek személyében az Árvaszék is megbízik és akit az Árvaszék is szokott ügygondnokká kinevezni, — a törvénnyel össze nem egyeztethető.* — A fentebb idézett határozatának indokolásába foglalt azzal a felfogással szemben pedig, hogy a közjegyző érdekellentét megállapítása esetében mindenkor köteles az eljárást felfüggeszteni és az iratokat ügygondnok kirendelése végett a gyámhatósághoz betérjeszteni, reá kell mutatnom arra, hogy a törvény éppen ezt akarta elkerülni az ügygondnokrendelésnek a közjegyzőre ruházásával, ami kitűnik a törvény indokolásának következő szavaiból: „Az a körülmény, vajjon valamely kiskorúnak érdeke szülőinek, a gyámnak, vagy a gondnoknak érdekével nem ütközik-e össze, sokszor csak a tárgyalás során állapítható meg és ilyenkor a tárgyalás sikeres befejezése szempontjából mellőzhetetlen, hogy a felmerült nehézség az eljárás további folyamának megakasztása nélkül oszlattassék el. Ugyanezért az 55. §. 4. pontja a szóbanforgó érdekösszeütközés esetében az ügygondnok rendelését, — a gyámhatóság utólagos jóváhagyásának fenntartásával — a tárgyalás vezetőjének teendői közé sorozza anélkül, hogy ezáltal a gyámhatóság természeteszerű hatáskörén csorbát ejtjene“. (Az 1892. február 18-ára hirdetett országgyűlés képviselőházának irományai VII. kötet 285 lap). *Az Árvaszék gyakorlata tehát a törvény rendelkezésével össze nem*

egyeztethető. De nem egyeztethető össze a közérdekkel sem, mely az örökösödési ügyek minél gyorsabb lefolytatását kívánja és az érdekelt felek érdekeivel sem, mert a tárgyalás elhalasztása ügyük elhúzódását és esetleg újabb költség felmerülését okozza. A m. kir. Igazságügyminiszter úrral egyetértőleg nyomatékosan felhívom az Árvaszéket, hogy ennek a törvényellenes gyakorlatnak folytatásától szigorúan tartózkodjék.

A Közjegyzői biztosíték tárgyában a m. kir. igazságügyminiszter leiratot intézett a kamarákhoz, melyben jelzi, hogy a pengőszámításra való áttéréssel kapcsolatban az 1874. évi XXXV. t. c. 9. §-ában előirt biztosítékot *a jövőre nézve* Budapesten 14.000 pengőben, oly városban mely legalább 20.000 lakóssal bír, 8.000 pengőben, más helyeken pedig 4.000 pengőben véli megállapítandónak s felhívja a kamarákat, hogy e tárgyban véleményes javaslatukat terjesszék elő. Amint értesültünk, a budapesti kamara foglalkozott az ügygel s oly irányú felterjesztés mellett foglalt állást, hogy a biztosíték — mint merőben céltalan és felesleges — a multa s a jövőre nézve egyaránt a kir. közjegyzőknél töröltessék el. Erre a tárgyra legközelebb visszatérünk.

Az új közjegyzői díjszabás a m. kir. igazságügyminiszter 60.600/1926. I. M. számú rendeletével állapított meg (Budapesti Közlöny 1926. évi december hó 19. 290. szám), mely folyó évi január hó 1. napjával lépett hatályba. Az új díjszabás nagyrészt a korábban érvényben volt díjszabásnak pengőértékre való egyszerű átszámítása és csak az állandó díjknál tartalmaz itt-ott fel, illetve lefelé való kikerekítést. Mellőzük a díjszabás közlését, mert arra az ez alkalommal amugy is kivételesen nagyobb terjedelmű lapunkban helyünk nincs és főként mert Dr. Barcs Ernő budapesti kir. közjegyző összeállításában megjelent egy igen praktikus, használható díjtáblázat, melyet tudomásunk szerint majdnem valamennyi közjegyző beszerzett.

Társasvacsorák. A budapesti kamara kebelébe tartozó kir. közjegyzők minden hó második keddjén az Országos Kaszinó különtermében társasvacsorára jönnek össze, melyen a kir. közjegyző-helyettesek is részt vesznek. Ezekben a vacsorákon a vidéken lakó kir. közjegyzők is számosan voltak jelen, s igen örvendetes lenne, ha azokon a vidéki kamarák tagjai is minnél számosabban megjelenének.

A közjegyzői gyakorlatot érintő rendeletek. 60.000/1926 I. M. a kir. bírósági tolmácsokról szóló 58600 1916 I. M. számú rendelet módosítása (Budapesti Közlöny 1926. 278.)¹

161400/1926. P. M. az 1927. évi január 1.-től a pengőértékben való kötelezőszámítás életbeléptetése (Budapesti Közlöny 1926. 280.)

162506/1926 P. M. szám az alkalmazottak kereseti adójának és rokkantellátási adójának pengőértékben való megállapítása. (Budapesti Közlöny 1926. 280.)

163000/1926. P. M. az 1926. évi általános kereseti adó jövedelem és vagyonadó megrögzítése (Budapesti Közlöny 1926. 280)

60.707/1926. I. M. a cégalaírást feltüntető (bírósági) cím-példányok hitelesítése (Budapesti Közlöny 1926. 287.)

63.000/1926. I. M. a pengőértékben való kötelező számítás életbelépésével kapcsolatos igazságügyi rendelkezések. (Budapesti Közlöny 1926. 290.)²

62.600/1926. I. M. a polgári eljárásban irányadó értékhatároknak pengőértékben való megállapítása (Budapesti Közlöny 1926. 290.)

62995/1926. I. M. a tudakozó lapok árának pengőértékben való megállapítása (Budapesti Közlöny 1926. 290.)

62996/1926. I. M. külön eljárási költség pengőértékben megállapítása.³

¹) ad. 60600/1926. I. M. (közjegyzői díjszabás) 11. §. 4. p. — A 6000/1926. I. M. sz. rendelet szerint.

a) a hazai nemzetiségi nyelvek közül horvát, német, román, rutén, szerb tót a magyar nyelvre vagy viszont oldalankint 2 P.

b) bármely más nyelvről a magyar nyelvre vagy viszont, továbbá nem magyar nyelvről nem magyar nyelvre oldalankint 2.50 P.

c) több példány fordítása esetén az első példány után a fennebbi díj, a többi példányért oldalankint 1 P.

d) más fordításának hitelesítéséért az a)-c) alatti díjak fele

e) telekkönyvi bejegyzések alapjául szolgáló okiratok fordításáért az a)-d) alatti díjak 75 százaléka.

² örökösödési eljárás 54§-ában meghatározott, s az 57., 83., 108., s 115. §§-ban is alkalmazandó 1000 K. helyett 1200 P.

a 100 § 3. bek. a pontjában megszabott 400 K. helyett 500 P.

Végrehajtási törvény 147. §-ban meghatározott 10.000 K. helyett 10.000 P., a 151. §-ban megállapított 4000 K. helyett 5000 P., a 152. §. 3. bek. az árverési hirdetm. közzététele tekintetében megállapított 600 K. helyett 1000 P. az ugyanott megállapított 4000 K. helyett 5000 P.

³ bírósági, ügyészi iratok másolatának. külföldön használandó iratok felülhitelesítésének, telekkönyvi másolatoknak stb. költségei.

24/1927. P. M. Budapest székesfőváros területén illetékes pénzügyi hatóságok átszervezése.⁴

60.600/1926. I. M. a kir. közjegyzők díjainak szabályozása (Budapesti Közlöny 1926. 290. szám.)

163.600/1926. P. M. az illetékeknek pengőértékben kiszabása (megállapítása és lerovása)⁵ Budapesti Közlöny 1926. 290.)

11500/1926. M. E. a pengőértékben való kötelező számitás (Budapesti Közlöny 1926. 291.)

136116/1926 K. M. a postatávíró és távbeszélő díjszabásnak megállapítása (Budapesti Közlöny 1926. 291)

6.000/1926. P. M. az illetékek kiszabásának és kezelésének a székesfővárosban ellátásáról⁶ (Budapesti Közlöny 1926. 290.)

64.000/1926. I. M. a birói letétek kezelése tekintetében a pengő-értékben való kötelező számitás életbeléptetésével kapcsolatban szükséges rendelkezések. (Budapesti Közlöny 1926. 295.)

172.942/1926. P. M. az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek stb. megállapítása szempontjából korona-értékre történő átszámitása (Budapesti Közlöny 1926. 299.)

⁴ Az adóügyi útmutató és ellenőrző hivatal megszűnt, hatáskörét az elsőfokú pénzügyi hatóságok teendőinek ellátására hivatott 18 kerületi adófelügyelőség vette át. Ezek illetékességi körét lásd a rendeletben.

⁵ A 636000/1924. P. M. sz. rendelet alapján azelőtt érvényben volt illetéktételeknek koronaértékről pengőértékre való egyszerű átszámitása. E rendeletnek bennünket érintő részét — fontosabbnak tartván az okirati kényszerrel szóló javaslat materiáját — helyhiány miatt s azért sem közöljük, mert az új rendelet — az újonnan összeülő országgyűlésnek hír szerint első teendője lévén az adó s illetékmérséklést célzó javaslat tárgyalása — remélhetőleg igen rövid életű lesz.

⁶ A vagyónátruházási illeték, az okirati illetékek — kivéve társulati, sorsjáték, vadászjegy, fegyverigazolvány illetékét, a törvénykezési illetékek, a közigazgatási illetékek kiszabását és kezelését Budapesten a II. és V. b. kerületi adófelügyelőség végzi.

A II. ker. adófelügyelőség illetékessége a fennebbi illetékügyekben a székesfőváros I. II. s III. közigazgatási kerületére, az V. b. adófelügyelőség illetékessége pedig a fennebbi illetékügyekben a székesfőváros IV. V. VI. VII. VIII. IX. s X. közigazgatási kerületeire terjed.

Az V. a. adófelügyelőség hatáskörébe a székesfőváros egész területére nézve a társulati illetékek, sorsjáték, vadászjegy és fegyverigazolvány-illeték, értékpapírforgalmi adó díjak, kártyailleték, s bélyegjelzés tartozik.

A II. ker. adófelügyelőség: II. Székely-utca 1.

Az V. b. adófelügyelőség: V. Széchényi-utca 2.

Az V. a. adófelügyelőség: V. Szalay-utca 10.

A „Magyar Jogász és Mérnök Segélyegyesület“ most tartotta dr. Bezege-Huszágh Miklós, kir. főügyész-helyettes, társelnök elnöklése alatt rendes évi közgyűlését. Elnök megnyitó beszédében mindenek előtt az egyesület elnökének, dr. Pesthy Pál m. kir. igazságügyminiszternek és dr. Kozma Jenő országgyűlési képviselő, ügyvezető elnöknek más irányú elfoglaltságukkal indokolt távolmaradását mentette ki, majd az egyesület altruisztikus, társadalmilag szükséges és hiánypótló működésére mutatott rá. Az egyesület célja: egyrészt az elhalt tag özvegyének rögtön segílyt, s a sorscsapás által sújtott, vagy önhibáján kívül segílyre szorult tagjának rendkívüli segílyt nyújtani, másrészt megbetegedés folytán keresetképtelenné vált tagjának az egyesületi tőke arányában segílyt adni. Dr. Zboray Gyula ügyvéd, titkár előterjesztette az évi jelentést, kiemelve, hogy az egyesület az ország egész jogász és mérnök társadalmát óhajtja tömöríteni s ez által az intellektuális középosztály gyámoltója igyekszik lenni. Reámutatott az alapszabályok azon rendelkezésére, hogy minden tag tagtársa elhalálozásakor 2 P. halálozási járulékot fizet, az elhalt tag özvegye, vagy más kijelölt igényjogosult pedig annyiszor 2 P. halálozási segílyt kap, a hány tagja az egyesületnek az elhalálozáskor volt. Mégis, nehogy a tagok túlságosan terheltesse meg, a halálozási segíly 1400 pengőben van maximálva, a mi 701-es teljes csoport esetén a statisztikai számitások szerint egy-egy tagra évenként legfeljebb 28 P. megterhelést jelent. Az egyesület rövid fennállása dacára az érdekelt jogász és mérnök társadalom széles rétegeiben talált tetszésre és megértő elismerésre s az újabb belépési nyilatkozatok úgyszólván nap-nap után érkeznek. Dr. Zboray Gyula titkár (Budapest, II., Halász-u. 1.) mindennemű felvilágosítást készséggel megad s kívánatra belépési nyilatkozatot is küld.

Illetékügyi közlöny. Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a Budapesten megjelenő *Illetékügyi Közlöny* című pénzügyi jogi, havi folyóiratra. A szerkesztő bizottság kiváló szaktekintélyekből áll s ez már magában véve is garancia a lap komoly és szakszerű irányítására, ugyszintén arra, hogy az előfizetők által felvetett vitás kérdésekben feltétlenül megbízható információkat és válaszokat adjon. A lap minden számában az illetékjog valamennyi ágára kiterjeszkedő cikkeket, továbbá kisebb gyakorlati és utbaigazító aktuális közleményeket hoz, közli az összes illetékvonatkozású rendeleteket, a Közigazgatási Biróság joggyakorlatát és kivonatosan a Központi Értesítőnek illeték szempontjából fontos közleményeit. Végül válaszol az előfizetők részéről hozzáintézett szakkérdésekre. Előfizetési díj egy évre: 12 pengő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. Semmelweis-utca 15. II. emelet.

Judicatura.

A közjegyzői gyakorlatot érintő döntések*

1. Tulajdonközösség megszüntetése. Jogsabály, hogy a tulajdonostársak egyike sem kötelezhető arra, hogy tulajdonközösségben maradjon, a tulajdonközösség megszüntetése azonban nem szolgálhat a tulajdonostárs nyilvánvaló sérelmére és nem kérhető alkalmatlan időben. A kir. Kúria elfogadta ugyan a felebbezési bíróság álláspontját, hogy abban az időben, amikor a felebbezési bíróság az ő ítéletét hozta, vagyis 1925. évi március 27-én az ingatlanokat is érintő nagy árhullámzások miatt az idő nem volt alkalmas arra, hogy az árverésen elérhető vételár mind a két fél vagyoni érdekét kielégíthesse.

A kir. Kúria megítélése szerint azonban azóta a gazdasági viszonyokban javulás következett be és a korona romlásával kapcsolatban beállott nagyfokú árhullámzás a korona árfolyamának állandósulásával megszűnt.

Ezt figyelembe véve pedig és méltatva azt a tényt is, hogy a szóbanforgó ingatlanon álló ház rossz állapotban van és hogy a felek közt fennforgó viszony mellett indokolt az a feltevés, hogy a közösség fennállásáig a ház a további romlás megelőzése céljából megfelelő javításba nem fog részesülni, a kir. kúria úgy találta hogy a tulajdonközösség megszüntetése az alperes érdekeit hátrányosan nem érintheti.

Ezekből folyóan és minthogy a jelen esetben házra fennálló tulajdonközösség megszüntetése forog szóban és az alperes nem is állította, hogy a közösségnek természetben való megosztás útján leendő megszüntetése legelőnyösebb lenne, a kir. Kúria a felebbezési bíróság ítéletét megváltoztatta és a megjelölt ingatlanokra fennálló tulajdonközösségnek árverés útján való megszüntetését elrendelte. Kúria 1926. szept. 23. P. I. 3552/1925.

2. Végrendelet hatályát veszti utóbb következő örökbe fogadás által. Örökbe fogadásnál is alkalmazandó a Polgári jogi határozatok tárába 285. sorsz. alatt beiktatott kúriai határozatban foglalt az a jogsabály, hogy abban az esetben, ha a végrendelet alapja és indoka az örökbe fogadónak valamely feltevése volt, a végrendelet hatályát veszti annak következtében, hogy a feltevés téves volt, avagy a feltevésnek az ellenkezője állott be.

Mert ez a jogsabály lényegében a köteles részre jogosult örökös érdekeit védi, az örökbe fogadott gyermek pedig az örökbefo-

* A határozatokat eredeti kiadványok, döntvénytárak stb. s főként dr. Boda Gyula budapesti ügyvéd szerkesztésében megjelenő, igen praktikus, eleven s valóban hézagpótló „Jogi Hírlap” adatainak felhasználásával állítjuk össze. — E határozatok részére jelen számunkban kisebb hely állott rendelkezésre. — Szerk.

gadó szülő után köteles részre jogosult éppen úgy, mint a törvényes házasságból származott gyermek az ő szülei után; s ennél fogva az örökbe fogadott gyermek érdekei szempontjából is fel kell tenni, hogy örökbe fogadó szülőjét a korábbi végrendeletkezésnél az a feltevés vezette, hogy köteles részre jogosított gyermeke nem marad, s fel kell tenni azt is, hogy ezt a valóság tudatában nem mellőzte volna a végrendeletkezésnél.

Téves a felebbezési bíróságnak az a jogi álláspontja, hogy az örökbe fogadás az örökbe hagyó szabad akaratelhatározásán alapulván, a végrendelet érvényességére befolyással bíró előre nem látott eseménynek avagy téves feltevésnek nem minősíthető; téves pedig ez az álláspont azért, mert a lényeg nem abban van, hogy a végrendeletkező láthatta előre, hogy öneki köteles részre jogosított gyermeke lesz, s nem is abban, hogy az ő elhatározásától függött, hogy örökbe fogadás útján ezt a helyzetet létrehozassa, hanem abban, hogy a végrendeletkezőnek a végrendeletkezőkor nem volt, vagy legalább az ő tudomása szerint nem volt, halálakor pedig maradt ilyen jogutódja.

Az elől említett jogsabály további tartalma szerint azonban a végrendelet hatálya újból feléled és csak köteles rész igényelhető akkor, ha az utóbb bekövetkezett tényekre tekintettel lerontottnak veendő az a vélelem, amely a gyermek utóbb születéséből (örökbe fogadásából vagy törvényesítéséből) a végrendeletkező akaratának a megváltozását tételezi föl.

Vizsgálandó tehát a fennforgó esetben az is, hogy az örökbe fogadás tényével szemben abból, hogy azt követőleg az örökbe fogadó (az örökbe hagyó) kettő és egy negyed évet meghaladó ideig élt még a tényállás szerint, s hogy ez alatt a végrendeletet sem vissza nem vonta, sem meg nem változtatta, sem meg nem semmisítette, lehet-e indokoltan következtetni arra, hogy a végrendeletkező hatályában kívánta tartani a végrendeletet annak ellenére is és azt követőleg is, hogy a másodrendű felperest örökbe fogadta.

Ezt a kérdést nemlegesen kellett megoldani.

Abból ugyanis, hogy a végrendelet hatályát veszti már annak következtében, hogy a végrendeletkező alapját és indokát tevő feltevés téves volt, vagy ennek ellenkezője állott be, önként következik, hogy abban az esetben, ha fennforognak ezek a feltételek, a végrendelet hatályban maradásához annak kifejezett fenntartása szükséges. Kifejezett fenntartásnak pedig nem minősíthető az a magartás, hogy az örökbe hagyó a téves feltevésen alapuló végrendeletet — noha erre módja volt — vissza nem vonta akkor és azután sem, amikor a másodrendű felperest örökbe fogadta, vagyis amikor előtte a feltevés tévessége már ismeretes volt; még pedig azért nem, mert a végrendelet a téves feltevés folytán hatálytalanná vált, tehát annak visszavonása fölösleges volt s ha a végrendeletkező azt fenntartani kívánta ennek ellenére is, ezt kellett kétségtelen módon kifejezésre juttatnia. Kúria P. I. 3050/1925.

3. Érdemtelenség özvegyi jogra. A nő az özvegyi haszonélvezeti jogra csak akkor válik érdemtelenné, ha közmegebotránkozást keltő, s férje emlékét meggyalázó erkölcstelen életet folytat. E részben nem tesz különbséget az, hogy elhalt férje hagyatékára vonatkozó haszonélvezeti joga törvényen, avagy férje intézkedésén alapszik-e? Kúria P. I. 7673/1925. sz.)

4. Ingatlanátruházás. Az ingatlan-eladás alakszerűségének megfelel az olyan okirat is, amely a jogügylet tárgyát csupán oly megjelöléssel tartalmazza, hogy annak alapján a kérdéses ingatlan elidegenítettésként történt minősége kétségtelenül megállapítható. — Ha az eladó az eladott ingatlant tehermentesen köteles átadni és a vevő kimutatja, hogy a vételár megfizetése által ismételt fizetés veszélyének van kitéve, az eladó a vételárnak, vagy a vételárhátraléknak feltétlen fizetését saját kezébe mindaddig nem követelheti, míg a bejegyzett zálogjog törlését nem eszközli. — Bírói letételt az eladó így esetben csak akkor követelhet, ha a vevő birtokba lépett. Kúria P. V. 2725/1926. sz.

5. Hitbér valorizációja. A hitbér, mint családjogi viszonyból eredő követelés átértékelésének helye van. (Curia P. III. 6030/1925.)

6. Hozomány valorizációja. A családjogi viszonyokon alapuló készpénzbeli igények átértékelésének (valorizációjának) a m. kir. Curia gyakorlata értelmében általában véve helye van.

Nem vitás a felek között, hogy alperes a felperestől 1917. év november 9-ik napján 10.000 korona készpénzt hozományként átvett.

Nincs tehát semmi elvi akadály annak, hogy felperes ezt a készpénzbeli hozományát — mint azt jelen keresetében tette — átértékelten visszakövetelhesse. (Curia P. III. 4098/1925)

1. Okmánybélyeg helyett törvénykezési bélyeg. A panaszostól a panaszolt illetéket azért követelik, mert az O. Mátyás hagyatékáról felvett leltár 174.000 koronányi illetéke okmánybélyeg helyett törvénykezési bélyegekkel rovatott le.

Minthogy a hagyatéki leltár bélyegilletékének lerovásáért az illetékszabályok 89. §-ának e) pontja értelmében a kir. közjegyzők kivételével nem a leltározó hivatalos közeg, hanem az érdekelt örökös vagy örökösök felelősek, még azért is a rendelkező rész értelmében kellett határozni, mert a törvénykezési bélyegjegyek forgalomba hozataláról szóló 1922. évi 94.442 sz. pénzügyminiszteri körreedelet 12. bekezdése szerint a törvénykezési bélyegnek okmánybélyeggel történő lerovása a bélyeg- és illetékszabályok 117. §-ának rendelkezései szerint büntetendő szabálytalanság, amiből az eset és cselekmény teljesen azonos voltánál fogva, még ha a rendeletben ez kifejezetten kimondva nincs is, következik, hogy az okmánybélyegnek törvénykezési bélyeggel való lerovását sem lehet szabálytalanságnál egyébnek tekinteni s így az adott esetben bélyeghiányról szó sem lehet. Közig. bir. — 7606/1925. P. sz.

2. A szóbeli megállapodás útján történt ingatlanszerzés bejelentése. A panaszolt bírság a panaszosok terhére azért szabattott ki és a panaszolt határozattal azért tartatott fenn, mert az 1922. évi március hó 25-én kelt és illetékkiszabás végett 1922. évi április hó 1-én bejelentett adásvevési szerződésbe foglalt jogügyletet előszóval már 1921. évi március havában megkötötték és így az illetékkiszabás céljából való bejelentés 90 napot meghaladó késedelemmel történt.

Az 1920. évi XXXIV. t. c. 1. §-a szerint az ingatlanátruházás akkor is illeték alá esik, ha arról okiratot nem állítottak ki. Az 1920. évi XXXVI t.-c. 77. §-ával törvényesített magánjogi szabály szerint az ingatlan vagyonátruházási jogügylet érvényességéhez a jogügyletnek írásba foglalása szükséges.

E két jogszabály egybevetése alapján a bírói gyakorlat arra az álláspontra helyezkedett, hogy a csupán előszóval megkötött jogügyletet illetékkiszabás végett bejelenteni nem kell, mert érvénytelen jogügylet után illeték nem jár.

A kifejtett bírói gyakorlattal szemben az 1923. évi XXXII. t.-c. 8. §-ának d) pontja és az ennek végrehajtása tárgyában kiadott és 1923. évi október hó 1-én életbelépett 1923. évi 117.303. számú pénzügyminiszteri rendelet 7. és 8. §-a az 1920. évi XXXIV. t.-c. 1. §-át hitelesen úgy magyarázta, hogy a szóbeli ingatlanszerzést illetékkiszabás végett 15 nap alatt szintén be kell jelenteni. Kimondotta a rendelet 8. §-a azt is, hogy e hiteles magyarázat kötelező ereje kiterjed mindazokra a szóbeli jogügyletekre, amelyeket a rendelet életbelépése után kötöttek meg, a rendelet életbelépése előtt kötött szóbeli jogügyletekre pedig csak annyiban, amennyiben a jogügyletet illetékkiszabás végett késedelmesen, a kitűzött határidő eltelte után már a rendelet hatálya alatt jelentették be.

A panaszolt bírság kiszabásának alapjául szolgált szóbeli jogügyletet a panaszosok még az említett rendelet életbelépése előtt írásba foglalták és az írásbeli okiratot illetékkiszabás végett is még a rendelet életbelépése előtt és az írásba foglalástól számított 15 napi határidőn belül bejelentették. A többször említett rendelet életbelépése előtt kötött erre a szóbeli ügyletre a fenti hiteles magyarázat kötelező ereje tehát ki nem terjed, s ennél fogva a szóbeli ügylet késedelmes bejelentése miatt bírság sem követelhető. Közig. bir. 17.383/1925. P. sz.

3. Vagyonátruházási illeték. A részletekben fizetett vételár az 1925. évi 4600. P. M. számú rendelet 6. §-a szerint sem tekintendő visszatérő szolgáltatásnak, s így azért, mert a vételár fizetése részletekben történik, utólagos kiigazítás feltétele mellett való kiszabásnak helye nincs. 22.522/1925. P. sz.

4. Vagyonátruházási illeték. Nincs helye ajándékozási illeték kiszabásának akkor, ha a szülő és gyermekek közös ingatlana eladási árát a szülő új ingatlan megszerzése céljából kiegészíti s javára a haszonélvezet bekebelezetik. 17.072/1926. — P. sz.

Szerkesztői üzenetek.

—**ks.** A gyakorlat — talán a Kuria 1814/1904. sz. határozatának hatása alatt (e határozatot l. Staud: Magyar Magánjog tételes jogszab. gyűjtm. 177. ö.) — az özvegyasszonyi öröklést általánosságban nem juttatja érvényesülésre. Az irodalom általában mint élő intézményt tárgyalja a successio vidualis-t és Raffay szerint is a Kuria hivatkozott döntése — mely egyébként alapelveiben téves — „egyedülálló“. A Kuria is újabb — s amint megállapíthattuk, e tárgyban legutóbbi — 5887/1917. szám alatt hozott határozatával kimondotta, hogy „özvegyi örökösödésének helye csak akkor van“ (de akkor van!), „ha a házasságból gyermekek származtak“ (Dtár u. f. I. 50). Helyes a döntvénytárban e határozathoz fűzött megjegyzés, hogy e határozat újabb elismerése az özvegyasszony öröklésnek. Szerintünk az özvegyasszony öröklés szabályai igen is alkalmazandók s annak tárgya az ivadék hátrahagyásával elhalt nemes (honoratior) szerzeményi ingóiból egy gyermekrészt. Alkalmazandók először, mert hatályban lévő, másodsor mert ősi magyar — (HK. c. I. §.) s harmadszor, mert alapgondolatában, indokában (a nem — közszerző nő rendszerint mégis szerez érdemet a háztartási helyes gondolkodásban, megtakarításban :) helyes és igazságos szabályok. A kérdés egyébként — ma az ingó vagyon elég jelentőséggel bírván — éppen nem jelentéktelen.

—**s.** A vitézi intézmény jogának forrásai: a kivételes intézkedésekről alkotott törvényekben nyert felhatalmazás alapján kiadott és az 1920: XXXVI. t. c. 77. §-a által hatályában kifejezetten fenntartott 6650/1920. M. E. sz. kormányrendelet s az ennek végrehajtása tárgyában kelt 4600/1920. I. M. számú igazságügyminiszteri rendelet. A vitézitelek előöröklésének módját, valamint azt, hogy miként öröklődik az ahhoz tartozó gazdasági felszerelés az adomány, illetve az alapítólevél állapítja meg. Csak ha ezekben ily rendelkezés nincs, — tehát subsidiare — áll a szabály, hogy a vitézitelket magát osztatlanul a) az elsőszülöttség rendjén az átvételre alkalmas fiúivadék öröklő s ha ilyen nincs, vagy az nem igényli a vitézitelket, úgy b) az alapító, vagy adományos előd fiágában ugyanazon rend szerint öröklő azt az alkalmas fiúivadék. E két öröklés között van már most beiktatva a vitézitelek tulajdonosának erősen korlátolt végrendelezési joga, az ú. i. fiúivadék nem léteben vitézitelkét az államfő által megerősített végrendelettel nőivadéka férje, vagy leendő férje részére testálhatja. — Az országban sok száz telkes vitéz van, így a vitézitelekkel kapcsolatos kérdések nem lesznek ritkák; mégis ennek az élő jogintézménynek úgyszólván semmi irodalma és — ami egyébként természetes — judicaturája nincs. Érdemes lesz annak szabályaival bővebben foglalkozni.

6.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1927.

Held irodalmi és nyomdavállalat II., Margit-körút 7. Telefon: T. 273—95.